

VATT-KESKUSTELUALOITTEITA
VATT-DISCUSSION PAPERS

300

PÄÄOMA- JA
YRITYSTULOJEN
VEROTUS –
UUSI SUUNTA?

Outi Kröger

ISBN 951-561-442-2

ISSN 0788-5016

Valtion taloudellinen tutkimuskeskus

Government Institute for Economic Research

Hämeentie 3, 00530 Helsinki, Finland

Email: etunimi.sukunimi@vatt.fi

Oy Nord Print Ab

Helsinki, Maaliskuu 2003

KRÖGER OUTI: PÄÄOMA- JA YRITYSTULOJEN VEROTUS – UUSI SUUNTA? Helsinki, VATT, Valtion taloudellinen tutkimuskeskus, Government Institute for Economic Research, 2003, (C, ISSN 0788-5016, No 300). ISBN 951-561-442-2.

Tiivistelmä: Tuotannontekijöiden ja pääoman vapaa liikkuminen aiheuttavat julkisille talouksille entistä enemmän paineita kehittää verojärjestelmiään kansainväliseen toimintaympäristöön soveltuviksi. Yhteisöverokannat ovatkin lähes kaikissa maissa alentuneet ja myös osinkotulojen verotusta on huojennettu. Yritys- ja osakasverotuksen järjestelmät poikkeavat maittain suuresti. Huomattava osa maista on omaksunut klassisen kahdenkertaisen verotuksen, mutta useimmat huojentavat osingonsaajan verotusta. Valtiovarainministeriön asiantuntijaryhmän ehdotukset yhteisöverokannan laskusta, yhtiöveron hyvitysjärjestelmästä ja varallisuusverosta luopumisesta ovat linjassa kansainvälisen kehityksen kanssa. Sen sijaan myyntivoittoverotus näyttäisi Suomessa ehdotusten jälkeenkkin jäävän kiireäksi.

Asiasanat: Osinkoverotus, pääomaverotus, yhteisöverotus

KRÖGER OUTI: PÄÄOMA- JA YRITYSTULOJEN VEROTUS – UUSI SUUNTA? Helsinki, VATT, Valtion taloudellinen tutkimuskeskus, Government Institute for Economic Research, 2003, (C, ISSN 0788-5016, No 300). ISBN-951-561-442-2.

Abstract: The free movement of production factors and capital are pushing countries to reform their tax systems to adapt to the international environment. Thus the corporate tax rates have been declining and the taxation of dividends has been relieved in almost all countries. There are large differences in the corporate and dividend tax systems across countries. A considerable amount of countries has adopted the classical double taxation of dividends but most of them have relieved shareholders' taxation. The Finnish tax expert group appointed by the Ministry of Finance proposed to reduce corporate tax rate, to abandon the imputation system and to abolish the wealth tax. These proposals are in line with the international tax reform trends. Instead, there were no proposals of relieving the taxation of capital gains from shares, which means that capital gains taxation will remain at a very high level in Finland.

Key words: Dividend taxation, capital taxation, corporate taxation

Yhteenveto¹

EU-maat eivät ole pystyneet sopimaan tuloverotuksen harmonisoinnista, vaan jalansijaa on yhä enemmän saanut kilpailu verokannoilla. Yritysten ja työntekijöiden, erityisesti avainhenkilöiden, liikkuminen maasta toiseen on vauhdittanut tätä kehitystä. Pääomaa liikkuu myös EU:n ulkopuolelle, matalan verokannan maihin ja todellisiin verokeitaisiin. Myös se, että EU on edellyttänyt jäsenmaitaan poistamaan haitalliseksi verokilpailuksi luokittelemansa veronhuojennukset, on osaltaan kiihdyttänyt verokantojen alentamista.

Yhä useampi maa on joutunut miettimään verojärjestelmänsä uudistamista ja yritys- ja pääomaverotuksessa on monissa maissa omaksuttu pohjoismaisen eriytetyn tuloverojärjestelmän piirteitä. Erityisesti näin on ollut osinkotulojen verotuksessa, jossa osinkoihin kohdistuu nyt aiempaa ansiotulojen verokantaa matalampi veroprosentti.

Myös koko osinkoverojärjestelmä, yritys- ja osakasverotuksen integrointi, on monissa maissa uudistettu. Näissä muutoksissa on usein hylätty osinkotulon verotusta huojentava yhtiöveron hyvitysjärjestelmä ja siirrytty osinkojen kahdenkertaisen verotuksen suuntaan. Alankomaissa on hylätty pääomatulojen verotus kokonaan ja siirrytty henkilöiden verotuksessa nettovarallisuuden laskennallisen tuoton verotukseen. Italia taas verottaa yritykseen sijoitetun omaisuuden laskennallista tuottoa normaalia yhteisöverokantaa alemmalla verokannalla.

Vaikka osinkoverojärjestelmien valinnassa maat ovat loitontuneet toisistaan, yleisenä suuntauksena on ollut huojentaa ylikansallisten yritysten ja holdingyhtiöiden verotusta. Yritysten tytäryritystensä osakkeista saamat myyntivoitot tai osingot on monissa maissa vapautettu tietyin edellytyksin (vähimmäisomistusosuus tai -pitoaika) verosta. Tässä on menty pidemmälle kuin EU:n emoytärityhtiödirektiivi vaatii. Myös pienille yrityksille sekä tutkimus- ja tuotekehitystoiminnalle on monissa maissa haluttu antaa veronhuojennuksia. Varallisuuden verottamisesta on useissa maissa luovuttu.

Kaikissa maissa ansiotulojen verotusta on alennettu ja korkein marginaaliveroprosentti on painettu mahdollisimman matalaksi. Maakohtaiset tulonjakopainotukset kylläkin eroavat jonkin verran toisistaan.

Suomessa kaksi asiantuntijaryhmää on miettinyt mahdollisuuksia Suomen verojärjestelmän kehittämiseksi. Kuten muissakin maissa ne ehdottavat ansiotulojen verotusta kevennettäväksi. Valtiovarainministeriön asettama työryhmä ehdottaa

---

¹ Keskustelualoite pohjautuu pitkälti allekirjoittaneen kirjoittamiin artikkeleihin, jotka on julkaistu kirjassa ”Verokilpailu ja Suomen verojärjestelmä” (2003), toim. Reino Hjerppe, Seppo Kari, Jaakko Kiander, Panu Poutvaara, sekä julkaisuun ”Saksan verouudistus 2001” (2002), Seppo Kari, Outi Kröger, Hanna With, VATT-keskustelualoitteita 2002:271.

kansainvälisen kehityksen mukaisesti yhteisö- ja pääomaverokannan alentamista (29 prosentista 25 prosenttiin). Se ehdottaa myös luopumista yritys- ja osakasverotuksen integroinnista ja voitonjaon kahdenkertaista verottamista ilman osakas-tason huojennuksia. Tämä suuntaus vastaa eräiden maiden valintoja: Niissä osinkotuloihin sovelletaan lopullista lähdeveroprosenttia, mikä on selvästi alempi kuin progressiivisen tuloveroasteikon korkein rajavaroaste. Kuitenkin monissa maissa osinko- ja korkotulot on vapautettu tiettyyn määrään asti verosta, mikä huojentaa entisestään osinkotulojen verotusta. Joissakin maissa on myös runsaasti säästämiseen kannustavia ohjelmia, joissa tiettyjen sijoitustuottojen vero-kohtelua on huojennettu.

Asiantuntijatyöryhmä ei ehdottanut huojennettavaksi osakkeiden myyntivoittojen verotusta yritystasolla eikä myöskään henkilötasolla. Myyntivoittojen verotus tulisi työryhmän ehdotuksen mukaan pikemminkin kiristymään, sillä sen mukaan alle 10 vuotta omistetun omaisuuden 20 prosentin hankintameno-olettamasta tulisi luopua. Lisäksi se ehdottaa tätä vanhemman omaisuuden nykyisen 50 prosentin hankintameno-olettamisen alentamista 40 prosenttiin. Muissa maissa osakkeiden myyntivoittojen verottamisessa suuntaus on toinen. Yksityishenkilöiden osakkeiden myyntivoitot on usein vapautettu kokonaan verosta lukuun ottamatta merkittäviä omistusosuuksia. Myös erilaisia korjauksia myyntivoiton reaalisesta arvosta laskemiseksi on esimerkiksi Norjassa ja Ruotsissa. Yritysten tytäryritysten osakkeiden myyntivoittojen verovapautta työryhmät eivät myöskään pitäneet oikeutettuna, vaikka useissa maissa tämä on toteutettu laajemmin kuin EU:n emoyrityksiä koskeva vaatimus. Osakeomistusten verotukseen tulisi kuitenkin jonkin verran kevennystä, sillä työryhmä ehdottaa varallisuusveron poistamista. Varallisuusveroa peritäänkin enää vain muutamassa EU-maassa.

Kun muissa maissa pienille yrityksille annetaan veronhuojennuksia (esimerkiksi alempia verokantoja tai investointivähennyksiä), verotyöryhmä näyttäisi ehdotuksissaan pikemminkin kiristävän pienyritysten verotusta. Se ehdottaa luopumista nykyisestä Suomen eriytettyyn tuloverojärjestelmään kuuluvasta osinkotulon jakamisesta ansio- ja pääomatuloon. Käytännössä tämä saattaisi nostaa omistajayrittäjän osinkotulon veron suuremmaksi kuin palkansaajan samansuuruisesta tulosta maksaman veron.

Tietystä yhdenmukaisuudesta huolimatta eri maiden verojärjestelmävalinnat poikkeavat toisistaan monessa suhteessa. Tällöin on vaikea ennustaa, mikä tyyppinen verojärjestelmä olisi Suomen kannalta optimaalinen. Selvästi kansainvälisen kehityksen mukaista näyttäisi kuitenkin olevan vain yhteisöverokannan lasku, osinkojen verottaminen ansiotuloja alemmalla verokannalla ja luopuminen varallisuusverosta.

Sisällys

1 Johdanto	1
2 Yritys- ja pääomatuloja verotus kansainvälistyvässä ympäristössä	3
3 Yritys- ja osakasverotuksen integrointi	5
4 Yritys- ja pääomatulojen verotuksen kansainvälinen vertailu	9
4.1 Yritys- ja osakasverotuksen integrointi OECD-maissa	9
4.2 Yhteisöverokannat OECD-maissa	10
4.3 Osakesäästämisen verotus OECD-maissa	13
5 Miten verojärjestelmät ovat muuttuneet	19
5.1 Yleinen suuntaus	19
5.2 Verouudistusten erityispiirteitä	20
6 Johtopäätökset	29
Lähteet	32

1 Johdanto

Pääomaliikkeiden vapautuminen ja globaalistuminen ovat 1990-luvulta lähtien johtaneet sekä Suomessa että muualla yritys- ja pääomaverotuksen laajamittaisiin muutoksiin. Liikkuvien verotuskohteiden, kuten pääomatulojen, verotusta on yleisesti alennettu ja vastaavasti työtulon ja liikkumattomien verotuskohteiden veroprosentteja nostettu. Rajojen avautuminen on merkinnyt pääomien tuotto-vaatimusten yhdenmukaistumista. Verotuksen taloudellisia päätöksiä vääristäviä vaikutuksia on pyritty poistamaan, mistä syystä 1990-luvun verouudistuksissa on painotettu mahdollisimman suurta neutraalisuutta eri rahoitusmuotojen, investointikohteiden tai säästämiskohteiden välillä.

Suomi valitsi vuoden 1993 pääomaverouudistuksessaan ns. pohjoismaisen mallin. Siinä ansiotulojen ja pääomatulojen verotus eriytetään toisistaan. Pääomatuloja verotetaan suhteellisella veroprosentilla kun taas ansiotulot ovat progressiivisen tuloverotuksen piirissä. Kaikkiin pääomatulolajeihin sovelletaan samaa veroprosenttia, jolloin eri pääomatulojen verotus on neutraalia. Toisaalta ansio- ja pääomatulojen verokohtelu on epäneutraalia, koska ansiotulojen korkein marginaaliveroaste ja pääomatulojen veroprosentti poikkeavat toisistaan.

Yhteisö- ja pääomaverokanta alennettiin 25 prosenttiin vuonna 1993. Veroprosentti nostettiin 28 prosenttiin vuonna 1996 ja 29 prosenttiin vuonna 2000. Yhteisöverokanta oli vuonna 2002 lähellä EU-maiden keskiarvoa. Korkein marginaaliveroaste oli vastaavasti 54,7 prosenttia eli selvästi korkeampi kuin pääomaverokanta.

Monikansallisten yritysten lisääntyvä liikkuminen ja kiristynyt verokilpailu johtivat myös Suomessa kahden verotuksen kehittämistä pohtineen asiantuntijaryhmän perustamiseen². Nämä työryhmät esittivät ehdotuksensa vuoden 2002 loppupuolella. Valtiovarainministeriön asettama ns. Arvelan työryhmä ehdotti huomattavia muutoksia yritys- ja pääomatulojen verotukseen. Keskeisimmät yritys- ja pääomatuloverotusta koskevat ehdotukset olivat yhteisö- ja pääomaverokannan alentaminen nykyisestä 29 prosentista 25 prosenttiin, luopuminen yhtiöveron hyvitysjärjestelmästä ja siirtyminen osinkojen kahdenkertaiseen verotukseen sekä luopuminen osinkojen jaosta ansio- ja pääomatuloon. Myös Valtioneuvoston kanslian asettama ns. Leppäsen työryhmä myötäili näitä ehdotuksia. Lisäksi molemmat työryhmät ehdottivat ansiotulojen verotusta kevennettäväksi, erityisesti avainhenkilöiden osalta.

Seuraavassa kuvataan Suomen nykyistä yritys- ja pääomaverotusta ja pyritään arvioimaan sen kilpailukykyisyyttä suhteessa muihin maihin. Pääomaverotukses-

---

² Valtiovarainministeriö (2002), Kilpailukykyiseen verotukseen, työryhmämuistioita 12/2002 ja Talousneuvosto (2002), Verotus kansainvälisessä toimintaympäristössä, työryhmäraportti, Valtioneuvoston kanslian julkaisusarja 2002/5.

sa keskitytään lähinnä osakesäästämiseen kohdistuviin veroihin (tulovero, myyntivoiton vero ja varallisuusvero). Tarkastelu kohdistuu lähinnä pörssiyrityksiin ja niiden voitonjaon verotukseen.

2 Yritys- ja pääomatuloja verotus kansainvälistyvässä ympäristössä

Pääomatulojen verotuksessa joudutaan ottamaan kantaa siihen, millä maalla on oikeus verottaa tuloja. Verottajamaan valinta vaikuttaa muun muassa verotuksen neutraalisuuteen ja pääoman tehokkaaseen kohdentumiseen. Pääomatuloja voidaan verottaa joko sijoittajan asuinmaassa (asuinvaltioperiaate) tai maassa, josta sijoituksen tuotto saadaan (lähdevaltioperiaate). Usein maat soveltavat näiden verotusperiaatteiden sekamuotoja. Lähdevaltio perii yleensä ulkomailla asuvilta lähdeveron, joka hyvitetään ko. henkilön tai yrityksen verosta hänen asuinvaltiossaan (hyvitysmenetelmä). Ulkomailta saadut tulot voidaan myös kokonaan vapauttaa verosta (vapautusmenetelmä).

Asuin- tai lähdevaltioverotus vaikuttavat pääomasijoitusten verojen jälkeisiin reaalityttöihin sekä säästöjen ja investointien maavalintaan. Jos kaikki maat soveltaisivat asuinvaltioperiaatetta, pääomat sijoitettaisiin parhaan verottoman tuoton antavan maan hankkeisiin. Eri maissa saman veroa edeltävän tuoton antavat investointikohteet tuottaisivat siten yhtä paljon riippumatta valitun investointimaan verotasosta (pääoman vientineutraalisuus, capital export neutrality CEN). Markkinavoimat (eli kilpailu ja arbitraasi) pakottaisivat sijoitusten veroa edeltävän tuoton vähitellen samalle tasolle kaikissa maissa. Marginaali-investointien tuottovaatimus olisi tällöin kansainvälisten pääomamarkkinoiden tasapainokorko, mutta verokannat voisivat erota maiden välillä. Pääomat kohdentuisivat tehokkaasti. Toisaalta erilaiset verokannat maiden välillä vaikuttaisivat kotimaiseen säästämiseen verojen jälkeisen tuoton kautta. Kulutuksen ja säästämisen suhde vaihtelisi maittain.

Lähdevaltioperiaatetta sovellettaessa ulkomaisia sijoittajia verotetaan samoilla periaatteilla kuin kotimaisia verovelvollisia. Investointien veron jälkeisten tuottojen tulisi nyt olla samat kaikissa maissa. Tämä merkitsisi korkeampaa tuottovaatimusta korkean verotuksen maissa kuin matalan verotuksen maissa, jotta investointi kannattaisi (pääoman tuontineutraalisuus, capital import neutrality CIN). Korkeampi tuottovaatimus taas supistaa kannattavien sijoituskohteiden joukkoa ja vähentää investointeja. Sen sijaan säästöjen ja kulutuksen suhde olisi periaatteessa sama kaikissa maissa, koska kansainvälisesti hajautetun sijoitussalkun verojen jälkeinen tuotto olisi sama kaikissa maissa. Käytännössä tosin suuri osa sijoituksista suuntautuu aina kotimaahan, joten kotimaan verokohtelun merkitystä ei voi vähätellä.

Kansainvälisen verotuksen teorian mukaan pääomien ollessa täysin liikkuvia pienten maiden ei tulisi soveltaa lähdeverotusta pääomatuloihin, jos ne pystyvät verottamaan täysimääräisesti liikkumattomia verotuskohteita. Jos pääomatuloa verotetaan, investoinnin veroa edeltävä tuottovaatimus nousee, ja sijoittajien investointihalukkuus heikkenee. Tämän seurauksena sekä pääoma-

kanta että tuotannon määrä pienenevät, eikä maksimaalista hyvinvointia saavuteta. Näillä perusteilla pääoman efektiivisen rajaveroasteen tulisi olla nolla.

Pienessä avoimessa taloudessa pääomatuloja ja yritysten voittoja voidaan kuitenkin verottaa asuinvaltioperiaatteella. Ulkomaille maksettavia pääomatuloja on mahdollista verottaa siihen määrään asti kuin niistä peritään veroja sijoittajan asuinvaltiossa, mikäli ulkomailla peritty vero hyvitetään tässä maassa veron maksajalle. Ulkomaisella sijoittajalla on tällöin sama verojen jälkeinen tuotto sijoittipa hän mihin maahan tahansa. Tämä kuitenkin edellyttää, että maat voivat verottaa yrityksen ns. normaalivoiton (oman pääoman vaihtoehtoistuoton) lisäksi ylivoittoja täysimääräisesti (Devereux ja Keen 2001). Tällainen oletus ei kuitenkaan ole realistinen.

Pienen avoimen talouden kannattaisi sen sijaan verottaa investoidun pääoman laskennallista tuottoa täysimääräisesti, mutta vapauttaa muu pääoma- ja yritystulo verosta kokonaan. Tämä poistaisi eri tyyppisten investointien erilaisen verokohtelun. Tällainen malli johtaisi päinvastaiseen suuntaan kuin nykyisin toteutetut verouudistukset verokantojen alennuksineen ja veropohjan laajennuksineen (Devereux ja Keen 2001).

Käytännössä osakeyhtiöverotuksessa oman pääoman kustannukset eli normaali pääoman tuottovaatimus (normaalivoitto) eivät ole vähennyskelpoisia. Tällöin sekä yrityksen normaalivoitto että sen ylittävä voitto tulevat verotuksen piiriin. Kun verojärjestelmissä ylivoittoja ei yleensä pystytä verottamaan eri tavalla kuin normaalivoittoja, optimaalinen yhteisöverokanta pienessä avoimessa taloudessa ei ole nolla.

On kuitenkin olemassa erilaisia verojärjestelmiä, jotka ovat lähellä mallia, jossa vain ylivoitot ovat verotuksen kohteena. Institute for Fiscal Studies ehdotti vuonna 1991 uuden tyyppistä ACE-mallia (Allowance for Corporate Equity), jossa oman pääoman laskennallinen tuotto olisi vähennyskelpoinen verotuksessa ja jossa verotettaisiin vain sijoitetun pääoman normaalituoton ylittävää ylivoittoa (economic rent). Eräissä ACE-mallin sovelluksissa oman pääoman laskennallista tuottoa (normaalivoittoa) verotetaan alemmalla verokannalla kuin normaalivoiton ylittävää osuutta³.

---

³ ACE-tyyppinen verojärjestelmä otettiin käyttöön mm. Kroatiassa vuonna 1994, mutta hylättiin hallituspohjan vaihduttua jo vuonna 2001. Toisaalta Italia on siirtynyt tähän suuntaan vuonna 1998 asettamalla laskennalliselle oman pääoman tuotolle, ns. normaalituotolle alemman veron (19 %) kuin sen ylittävälle tulolle (37 %). Myös Itävalta seurasi tätä suuntausta vuonna 2001 alentamalla pääoman tuottoa vastaavan voiton verokannan 25 prosenttiin (muu tulo 34 prosenttia). Viro puolestaan poisti vuonna 2000 yhteisöveron kokonaan, mutta säilytti voitonjakoon kohdistuvan verotuksen (Devereux ja Keen 2001).

3 Yritys- ja osakasverotuksen integrointi

Osakeyhtiön ja sen osakkaan verotuksen järjestämisellä on kaksi ääripäätä (Myrsky 1988). Osakeyhtiön ja osakkaan verotus voi olla täysin riippumatonta toisistaan, jolloin jaetun voiton verotus on täysin kahdenkertaista (klassinen järjestelmä). Toisaalta osakeyhtiön nettotulo voidaan laskea erikseen ja lisätä se osakkeenomistajien verotettavaan tuloon (yhtymämenetelmä). Näiden ääripäiden välissä on erilaisia menetelmiä, joilla kahdenkertaista verotusta lievennetään joko yhtiön tai osakkaan verotuksessa.

Yhtiön tasolla huojentamisessa voidaan käyttää osinkovähennysjärjestelmää tai jaetun verokannan järjestelmää, jossa jaettuja voittoja verotetaan kevyemmin kuin pidätettyjä voittovaroja. Osakkaan tasolla käytetään yhtiöveron hyvitysjärjestelmää, osinkojen verovapautta tai niiden verotuksen lieventämistä. Osinkoverotus voidaan korvata on myös omaisuuden laskennallisen tuoton verottamisella. Sovellettaessa Pohjoismaissa vallitsevaa eriytettyä tuloverojärjestelmää osinko jaetaan ansio- ja pääomatuloon. Tällöin pääomatulo määräytyy yrityksen varallisuuden tai osakepääoman laskennallisen tuoton perusteella. Osingon ansio- ja pääomatulojako tehdään yleensä vain pienissä osakeyhtiöissä ja pörssiyrityksistä saatu osinko verotetaan pääomatulona.

Klassisen järjestelmän on sanottu olevan hallinnollisesti perusteltavissa, kun puhutaan laajaomisteisista osakeyhtiöistä kuten pörssiyrityksistä. Niissä useimmat osakkeenomistajat ovat passiivisia sijoittajia, ja yhtiöiden liiketoimintaa harjoittavat palkatut ammattijohtajat. Tällöin yhtiön ja sen osakkeenomistajien edut voidaan selvästi erottaa toisistaan. Yhtiötä ja sen osakasta voidaan silloin pitää erillisinä, mutta yritystulon verotus on taloudellisesti kahdenkertaista. Yhtymämenetelmän taas on katsottu soveltuvan paremmin silloin, kun kyse on suppeaomisteisista harvainyhtiöistä. Nämä ovat usein pieniä tai keskisuuria perheyhtiöitä. Liikkeenjohto ja omistus ovat samoissa käsissä, ja osakkeenomistajien asema on vahva. Vaikka osakkeenomistajan vastuu on niissä periaatteessa rajoitettu, luotonantajat saattavat vaatia osakkeenomistajilta henkilökohtaisia vakuuksia. Harvainyhtiöiden osakkeet eivät tavallisesti ole vaihdannan kohteena muutoin kuin sukupolvenvaihdoksen, toimialarationalisoinnin tms. yhteydessä. Kun harvainosakeyhtiöissä yritystä ja osakasta ei käytännössä voida pitää erillisinä, klassinen osinkoverojärjestelmä loisi niissä oikeudellisen kahdenkertaisen verotuksen.

Kahdenkertaisen verotuksen käsitteet

Taloudellinen kahdenkertainen verotus	Tulo verotetaan kahteen tai useampaan kertaan eri verovelvollisen tulona
Oikeudellinen kahdenkertainen verotus	Tulo verotetaan kahteen tai useampaan kertaan saman verovelvollisen tulona

Jakamaton voiton osa jää klassisessa järjestelmässä yhdenkertaisen (suhteellisen) verotuksen kohteeksi. Kahdenkertainen verotus koskee ainoastaan voiton jaettua osaa. Yhtymämenetelmässä sekä jakamaton että jaettu voitto verotetaan yhteen kertaan osakkeenomistajien tulona usein progressiivisen tuloveroasteikon mukaisesti. Yhtymämallissa yhtiöltä peritään kuitenkin tuloveron ennakkoa tai lähdevero, joka otetaan huomioon osakkaan lopullisessa verotuksessa. Mahdollinen osakkeiden myyntivoiton verotus tuo kahdenkertaisen verotuksen piirteitä myös jakamattomien voittovarojen verotukseen kummassakin osinkoverojärjestelmässä.

Yhtiöveron hyvitysjärjestelmää tarkastellaan nykyisin useimmiten klassisen järjestelmän vastakohtana. Järjestelmässä yhtiön maksama vero hyvitetään joko kokonaan tai osittain osakkaan verotuksessa. Täyden hyvityksen järjestelmässä osinkotulo tulee verotetuksi ainoastaan osakkaan verokannalla riippumatta siitä, verotetaanko osinkotulo osakkaan muiden tulojen yhteydessä tai alemmalla suhteellisella verokannalla. Sen varmistamiseksi, että osakkaalle myönnettävään osinkoon perustuvaan hyvitykseen liittyy aito yritysveron maksu, yhtiöveron hyvitysjärjestelmässä osinkoa ei veroseuraamuksitta voida jakaa yrityksen tulosta enempää. Tuloksen ylittävältä osuudelta peritään ylimääräinen vero (täydennysvero), mikäli tästä osuudesta ei aiemmin ole pidätettyjen voittojen yhteydessä maksettu veroa. Pidätetyistä voitoista maksetuista veroista muodostuneet rahat, veroylijäämät, voidaan käyttää ylimääräisen veron, täydennysveron, kuittaamiseen joko rajoitetulla ajanjaksolla (Suomessa 10 vuoden aikana) tai rajoituksetta (aiemmin mm. Saksassa).

Yhtiöveron hyvitysjärjestelmän peruskäsitteet Suomessa:

Vertailuvero	$\text{Legaalinen vero-\%} * \text{Tulos}$
Tuloveron vähimmäismäärä (vuonna 2002 29/71 * jaetut osingot)	$\text{Legaalinen vero-\%} / (1 - \text{legaalinen vero-\%}) * \text{osinko}$
Täydennysvero (kun osinkoja maksetaan enemmän kuin yrityksen tulos on)	$\text{Legaalinen vero-\%} * (\text{Brutto-osingot} - \text{Tulos})$
Veroylijäämä (kuitataan täydennysvero)	$\sum_{i=10}^1 (\text{Legaalinen vero-\%} * \text{Pidätetyt voitot})$
Vero	$\text{Legaalinen vero-\%} * \text{Tulos} + \text{Täydennysvero} - \text{Veroylijäämät}$

Osakkaan verotuksessa hänen verotettavaksi tulokseen luetaan netto-osinko lisättynä yhtiöveron hyvityksellä. Tähän summaan sovelletaan osakkaan henkilökohtaista tuloveroprosenttia. Sen mukaan määräytyneestä verosta vähennetään yhtiöveron hyvitys lopullisen veron saamiseksi. Jos yhtiön ja osakkaan veroprosentit ovat yhtenevät, osakkaan maksettavaksi ei tule veroja lainkaan. Jos taas

osinkotuloja verotetaan muiden tulojen yhteydessä progressiivisesti, osakas voi joutua maksamaan veroa yhtiöverokantaa korkeamman veroprosentin osalta.

Yhtiöveron hyvitystä ei yleensä myönnetä ulkomaalaisille osakkaille, sillä maat haluavat turvata verotuotonsa. Myöskään verovapaat yhteisöt eivät saa hyvitystä. Verosopimuksilla jotkut maat myöntävät hyvityksen vastavuoroisesti ja muutama maa kaikille niille maille, joiden kanssa ne ovat solmineet verosopimuksen.

Kun verrataan klassista ja yhtiöveron hyvitysjärjestelmää, niissä voidaan todeta seuraavia eroja:

- Yhtiöveron hyvitysjärjestelmä kohtelee velka- ja osakepääomarahoitusta samalla tavalla, sillä velkojen korot ovat vähennyskelpoisia eikä jaettuja osinkoja veroteta yhtiön tasolla. Klassisessa osinkoverojärjestelmässä osinkoja taas verotetaan sekä yrityksen että osakkaan tasolla, mikä suosii velkarahoitusta.
- Yhtiöveron hyvitysjärjestelmä kohtelee neutraalisti eri sijoitusmuotoja. Klassinen järjestelmä kannustaisi sijoituksiin muihin sijoituskohteisiin kuin osakkeisiin.
- Yhtiöveron hyvitysjärjestelmässä yhteisöverokannan ja osakkaan verokannan ero voi vaikuttaa osingonjaon suuruuteen. Yhteisöverokannan ollessa osakkaan verokantaa alempi, järjestelmä kannustaa jättämään voittovaroja yritykseen. Päinvastaisessa tilanteessa se kannustaa osingonjakoon (Harris 1996). Klassisessa järjestelmässä tätä vaikutusta ei ole.
- Yhtiöveron hyvitysjärjestelmällä voidaan saavuttaa yritysmuotoneutraalisuus, kun osakasta verotetaan samoilla perusteilla kuin ei-osakeyhtiömuotoisten yritysten omistajia, joille yritystulo jaetaan verotettavaksi. Klassinen järjestelmä suosii vastaavassa tapauksessa ei-osakeyhtiömuodossa harjoitettavaa yritystoimintaa.
- Yhtiöveron hyvitysjärjestelmä ei vaikuta tapaan, jolla omistajayrittäjä ottaa korvauksen tekemästään työstä yrityksessä – palkkatulona tai osinkoina. Klassinen järjestelmä kannustaa palkanmaksuun osakkaille (Fuest ja Huber 2000). Edellytyksenä on kuitenkin osakkaan osinkotulojen verottaminen hänen muiden tulojensa (ansiotulojen) yhteydessä⁴.
- Yhtiöveron hyvitysjärjestelmä syrjii ulkomaisia sijoittajia ja verovapaita yhteisöjä, koska hyvitystä ei myönnetä niille. Klassinen järjestelmä kohtelee kaikkia osakkaita yhtäläisesti.

Euroopan unionin kanta osinkoverojärjestelmiin on aina viime vuosiin asti suosinut yhtiöveron hyvitysjärjestelmää, mutta tilanne on muuttunut. Viime vuosikymmenen aikana yhä useampi maa onkin luopunut yhtiöveron hyvitys-

---

⁴ Suomen verojärjestelmässä osakeyhtiöön voidaan kerryttää varallisuutta niin paljon, että osingot voidaan verottaa kokonaan pääomatulona alemmalla verokannalla kuin ansiotuloja verotetaan.

järjestelmästä. Osasyynä tähän on ollut se, että järjestelmän huojennukset ovat koskeneet yleensä kotimaasta saatua tuloa ja hyvitys on myönnetty vain kotimaisille osakkaille.

Toinen merkittävä suuntaus on luopuminen yritystasolla annettavista huojennuksista. Tällaisia huojennuksia on muun muassa kaksikantajärjestelmässä ja osinkovähennysjärjestelmässä. Kaksikantajärjestelmässä yrityksen jakamia voittoja verotetaan alemmalla verokannalla kuin jakamattomia voittoja. Tämä järjestelmä oli käytössä Saksassa siihen asti, kun se siirtyi vuonna 2001 nykyiseen puolitulojärjestelmään. Osinkovähennysjärjestelmässä taas jaetut osingot ovat kokonaan tai osittain yrityksen verotuksessa vähennyskelpoisia. Osinkovähennysjärjestelmä oli käytössä mm. Suomessa ennen yhtiöveron hyvitysjärjestelmää. Missään OECD-maassa ei enää käytetä järjestelmää, jossa kahdenkertaisen verotuksen huojennus annettaisiin yritystasolla.

Myöskin puhdas klassinen järjestelmä on harvinainen. Sen sijaan siihen perustuvat sovellukset, joissa verohyöty annetaan osakastasolla ja usein osinkotulojen alempana verokantana ovat yleisiä.

Osassa maista osinkotuloja verotetaan progressiivisesti muiden tulojen yhteydessä, toisissa taas suhteellisella verokannalla, joka voi vaihdella osinkojen määrästä tms. riippuen. Osingot on myös voitu vapauttaa verosta tiettyyn määrään asti tai tietyillä edellytyksillä kokonaan.

4 Yritys- ja pääomatulojen verotuksen kansainvälinen vertailu

4.1 Yritys- ja osakasverotuksen integrointi OECD-maissa

Eri maat ovat päätyneet hyvin erilaisiin malleihin voitonjaon verotuksessa kuten taulukosta 4.1 nähdään. Useimmissa maissa sovelletaan klassiseen osinkoverojärjestelmään perustuvaa mallia, jossa jaettua voittoa verotetaan sekä yritys- että osakastasolla.

Taulukko 4.1. Osinkoverojärjestelmät OECD-maissa vuonna 2001/2002, yksityisen henkilö sijoittajana, pörssiyritykset.

Klassiseen järjestelmään perustuvat mallit			Yhtiöveron hyvitysjärjestelmä		Verovapaus
Ei huojennusta	Osakkaan alempi verokanta*	Osa verovapaata	Osittainen**	Täydellinen	
Sveitsi	Itävalta	Saksa 50 %	Italia	Australia	Kreikka
USA	Tanska	Luxemburg 50 %	Espanja	Meksiko	
Irlanti	Japani	Portugali 50 %	Iso-Britannia	Uusi Seelanti	
	Belgia		Kanada	Suomi	
	Islanti		Turkki	Norja	
	Tsekinmaa		Ranska		
	Ruotsi				
	Unkari				
	Etelä-Korea				
	Puola				
	Alankomaat				

* huojennus osakastasolla, Japani: osa 20 %:n lähdeverosta hyvitetään (5 tai 10 % riippuen kokonaistuloista) tai lopullinen lähdevero 35 %, Belgia: 25 %:n lähdevero lopullinen (15 % uudelle osakepääomalle maksetusta pörssiosingosta), Itävalta: 25 %:n lopullinen lähdevero, Tanska: 25 %:n lähdevero lopullinen, jos osinkotulo ei ylitä tiettyä määrää, muutoin 43 %, Islanti: 10 %:n lähdevero lopullinen, Tsekinmaa: 15 %:n lopullinen lähdevero, Ruotsi: 30 %:n pääomaverokanta, Unkari: lopullinen 20 %:n lähdevero, Etelä-Korea: 20 %:n lopullinen lähdevero, Puola: 15 %:n lopullinen lähdevero, Alankomaat: osingosta peritään 25 %:n lähdevero, joka otetaan huomioon nettovarallisuuden oletetun tuoton (4 %) verotuksessa. Nettovarallisuuden tuoton vero 30 %.

** Italia: hyvitys 56,25 % osingosta, koska paikallisveroja ei hyvitetä (vaihtoehto 12,5 %:n lopullinen lähdevero), Espanja: 40 % osingosta, Iso-Britannia: 1/9 osingosta, Kanada: 16,67 % osingosta, Ranska: 50 % osingosta, Turkki: 1/5 osingosta.

Lähteet: European Tax Handbook 2002 ja Suomen Pörssisäätiö ja TT 2002.

Klassisessakin järjestelmässä osinkotuloja verotetaan yleensä kevyemmin kuin ansiotuloja. Osakkaan osinkotuloon kohdistuu lähdevero, joka hyvitetään osakkaan verotuksessa. Eräissä maissa osakas voi valita tämän lähdeveron lopulliseksi veroksi. Puhdas klassinen osinkoverotus, jossa osingot verotetaan progressiivisesti muiden tulojen kanssa, on vain Sveitsissä, USA:ssa ja Irlannissa. Yhtiöveron hyvitysjärjestelmä on käytössä 11 maassa, joista Suomen lisäksi neljässä hyvitys on täydellinen. Osinkotulot on vapautettu verosta kokonaan ainoastaan

Kreikassa. Saksan, Luxemburgin ja Portugalin verojärjestelmä on lähellä klas-
sista verojärjestelmää, mutta osakastasolla osingoista puolet on vapautettu ve-
rosta. Järjestelmää kutsutaan puolitulojärjestelmäksi.

Kahdenkertaista verotusta lievennetään myös muilla tavoilla. Yritysten välistä
osingonmaksua ei useissa maissa veroteta lainkaan tai verotusta on tältä osin ke-
vennetty. Lisäksi EU-maissa emo- tai tytäryhtiön samaan konserniin⁵ kuuluvalla
yhtiölle maksamia osinkoja kohdellaan samalla tavalla riippumatta siitä, sijaitse-
vatko yritykset yhdessä tai useammassa EU-maassa. Myös maiden välisillä vero-
sopimuksilla huojennetaan sekä portfolio- että suorasijoitusosinkojen verotusta.

4.2 Yhteisöverokannat OECD-maissa

Useimmissa OECD-maissa yhteisö- ja pääomaverokannat ovat alentuneet vero-
kilpailun vuoksi. Kun OECD-maiden yhteisöveroprosentti oli vuonna 1984 kes-
kimäärin lähes 50 prosenttia (Myhrman et al. 1995), vuoden 2002 alkuun
mennessä se oli enää 31,4 prosenttia (kuvio 4.1). EU-maiden keksimääräinen
yhteisöverokanta oli vuonna 2002 noin prosenttiyksikön korkeampi kuin OECD-
maissa. Monissa maissa on julkistettu suunnitelmia tuntuvista yhteisöverokanto-
jen alennuksista.

Vuonna 2002 korkein yhteisöverokanta oli kuvion 4.1 mukaan Japanissa (42) ja
matalin Irlannissa (16). Perusverokannasta poiketen Irlannissa sovelletaan kui-
tenkin teollisuuteen ja kansainvälisiin palvelualoihin 10 prosentin verokantaa⁶.

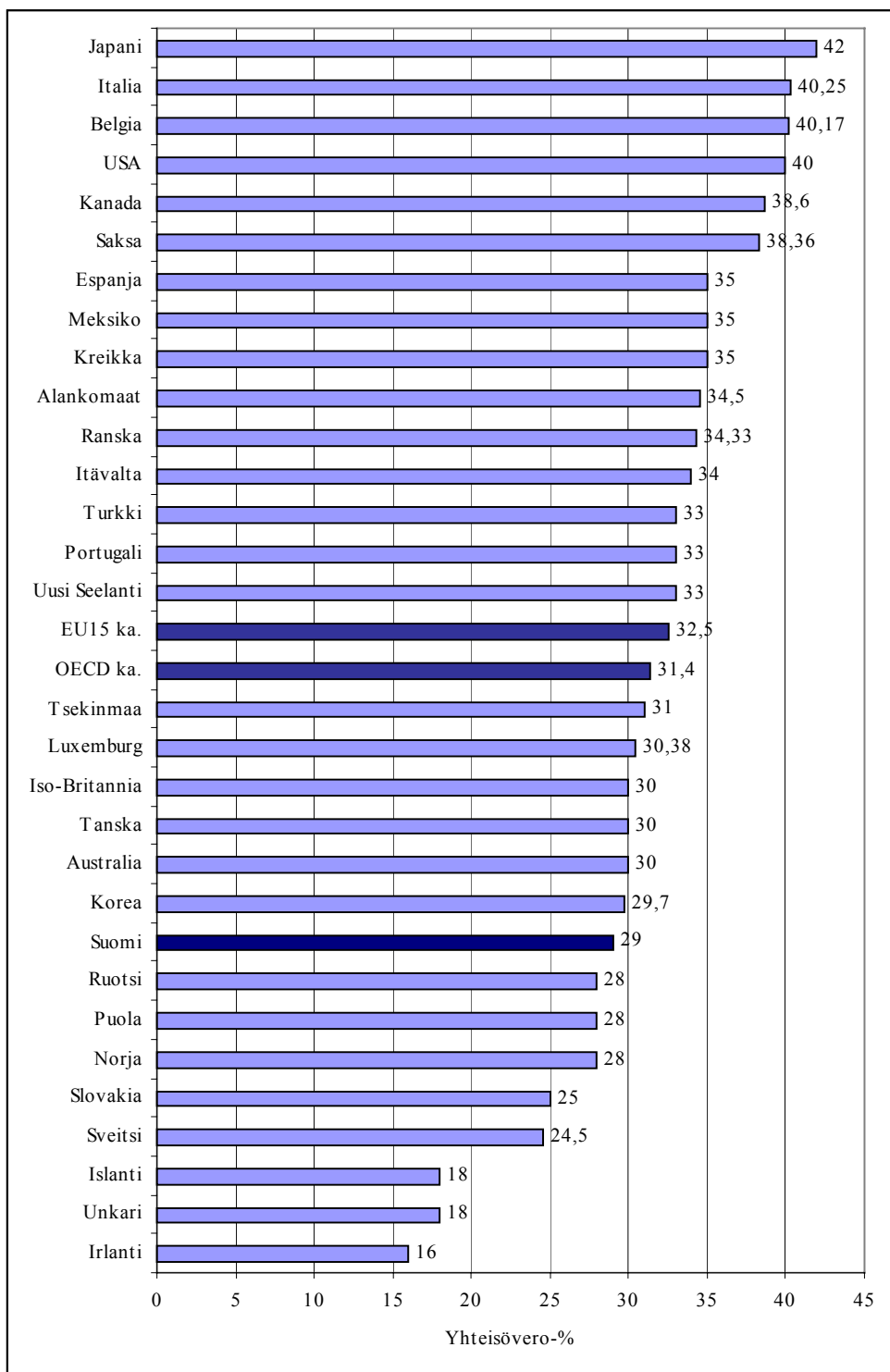
Suomen 29 prosentin yhteisöverokanta on enää pari prosenttiyksikköä alempi
kuin OECD:ssä keskimäärin, ja jo kahdeksalla OECD-maalla yhteisöverokanta
on alempi kuin Suomessa. Muilla mailla on myös perusverokannasta poikkeavia
alempia veroprosentteja, joita sovelletaan mm. pienempiin yritystuloihin tai eri-
tyistoimialoihin ja pääomatuloihin. Myös omistusrakenne voi alentaa verokantaa.
Yleensä nämä erityisverokannat alittivat vuonna 2002 Suomen yhteisöverokan-
nan. Legaaliset verokannat ovat kuitenkin vain suuntaa antavia yritysverotuksen
vertailussa. Ne eivät kuvaa yritysten todellista verorasitusta, sillä veropohjan
laajuus vaihtelee maittain. Suomessa veropohja on varsin laaja, ja sitä kaventavat
lähinnä käyttöomaisuuden teknistaloudellista kulumista nopeammat poistot.

---

⁵ Yritysten EU-maista saamia osinkoja ei veroteta, mikäli osingonsaajan omistusosuus on vähintään 10 prosenttia osinkoa jakavan yrityksen äänimäärästä tai vähintään 25 prosenttia sen pääomasta.

⁶ Tästä erityiskannasta joudutaan kuitenkin luopumaan, ja Irlanti on valinnut kaikkien yhteisöjen vero-
kannaksi 12,5 prosenttia vuoden 2003 alusta lukien.

Kuvio 4.1. Yhteisöjen jakamattoman voiton perusveroprosentit OECD-maissa 1.1. 2002

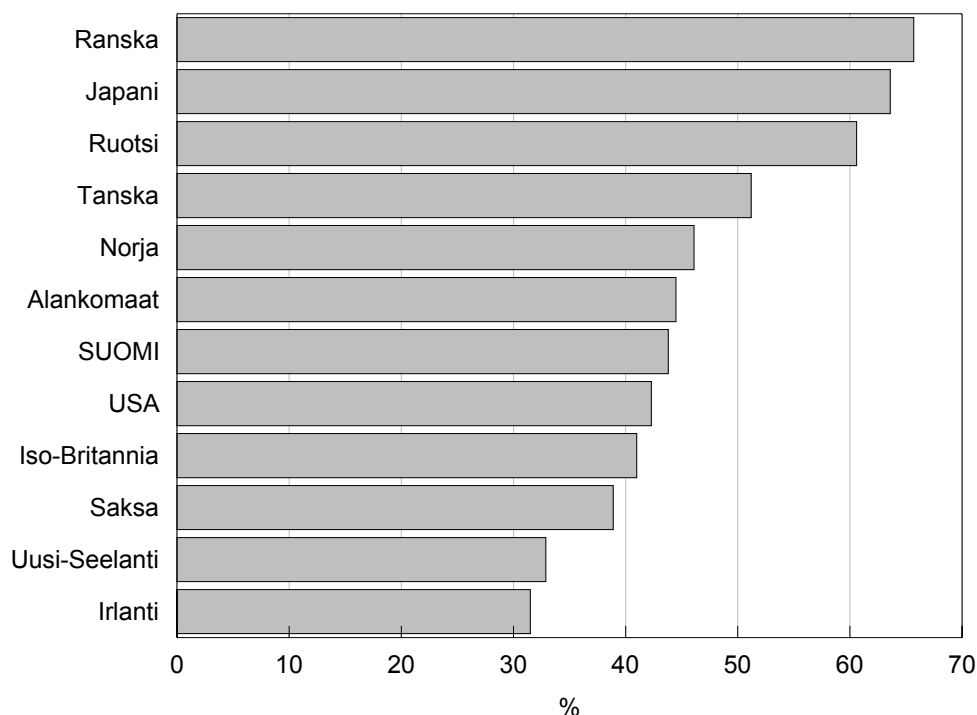

Lähde: KPMG 2002.

Yleisimmin käytetty efektiivisen veroasteen mittaamistapa on tiettyyn teolliseen investointihankkeeseen kohdistuvan verorasituksen laskeminen. Esimerkiksi marginaali-investoinnin keskimääräinen veroaste antaa täysin erilaisen käsityksen verotuksen tasosta eri maissa kuin legaalinen yhteisöverokanta.

Kuvion 4.2 perusteella korkean legaalisen verokannan maissa, kuten USA:ssa, Saksassa, Uudessa-Seelannissa ja Isossa-Britanniassa, marginaali-investoinnin efektiivinen veroaste on alempi kuin Suomessa. Vastaavasti Ruotsissa ja Norjassa efektiivinen veroaste on korkeampi kuin Suomessa, vaikka legaaliset verokannat ovat alemmat.

Kuvio 4.2 Kotimaisen investoinnin efektiivinen marginaaliveroaste vuonna 2002 eri maissa

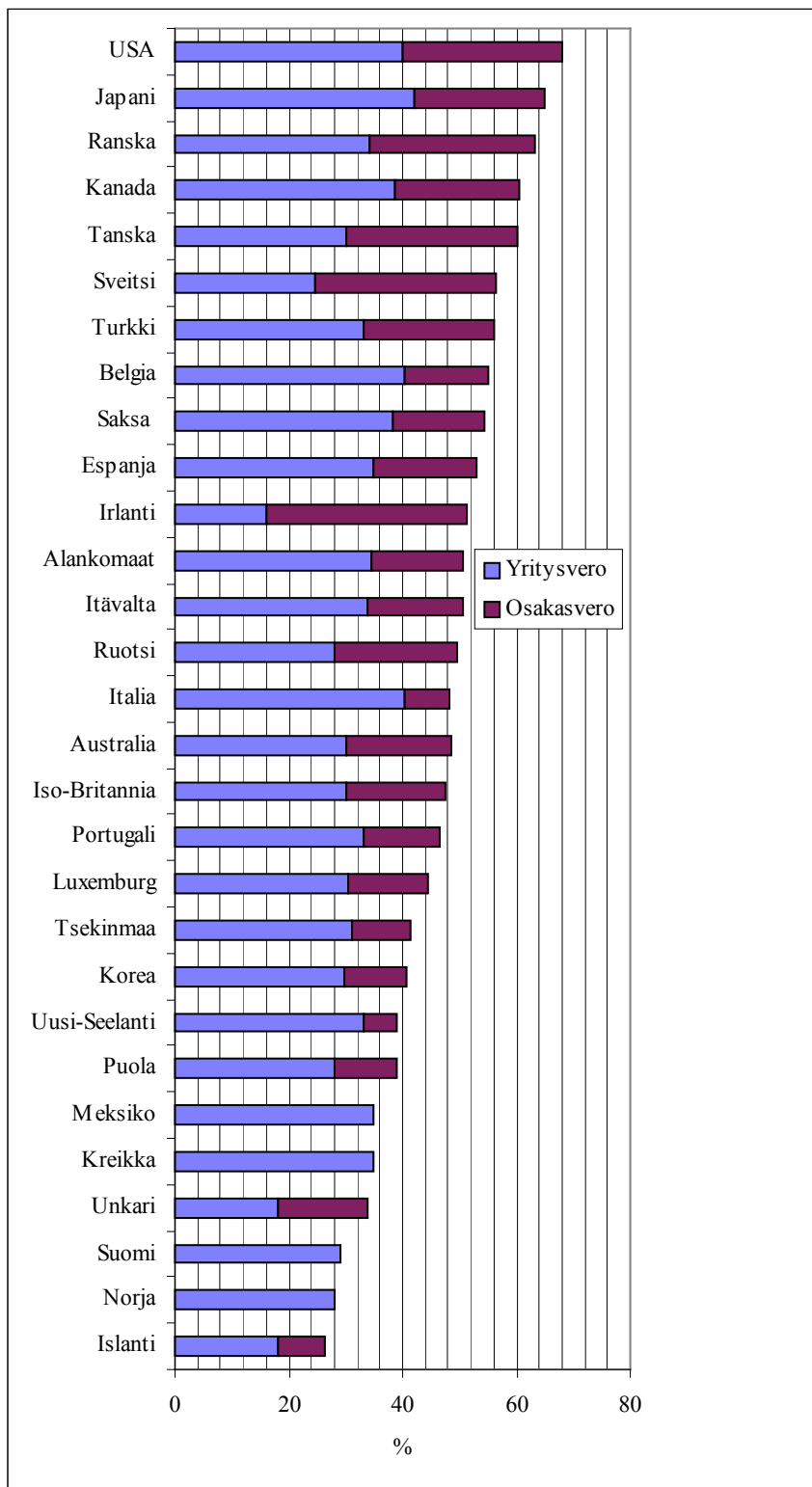
Lähde: Hietala ja VATT

Laskelmissa oletetaan, että rahoittaja on yksityishenkilö. Investoinnin rahoituksesta 55 % on yrityksen voittovaroja, 35 % velkaa ja 10 % uutta osakepääomaa. Investointi koostuu koneista (50 %), rakennuksista (28 %) ja varastoinvestoinneista (22 %).

4.3 Osakesäästämisen verotus OECD-maissa

Seuraavassa on esitetty jaetun voiton korkein tuloveroaste OECD-maista.

Kuvio 4.3 Jaetun voiton korkein veroaste OECD-maissa vuonna 2002.

Jaetun voiton tuloveroaste⁷ ottaa huomioon yritys- ja osakasverotuksen integroinnin ja siihen sisältyvät huojuennukset. Vuonna 2002 kireimmän (USA) ja keveimmän verotuksen (Islanti) maan ero on 42 prosenttiyksikköä. Jaetun voiton kokonaisveroasteen keskiarvo on sekä OECD- että EU-maissa noin 46 prosenttia.

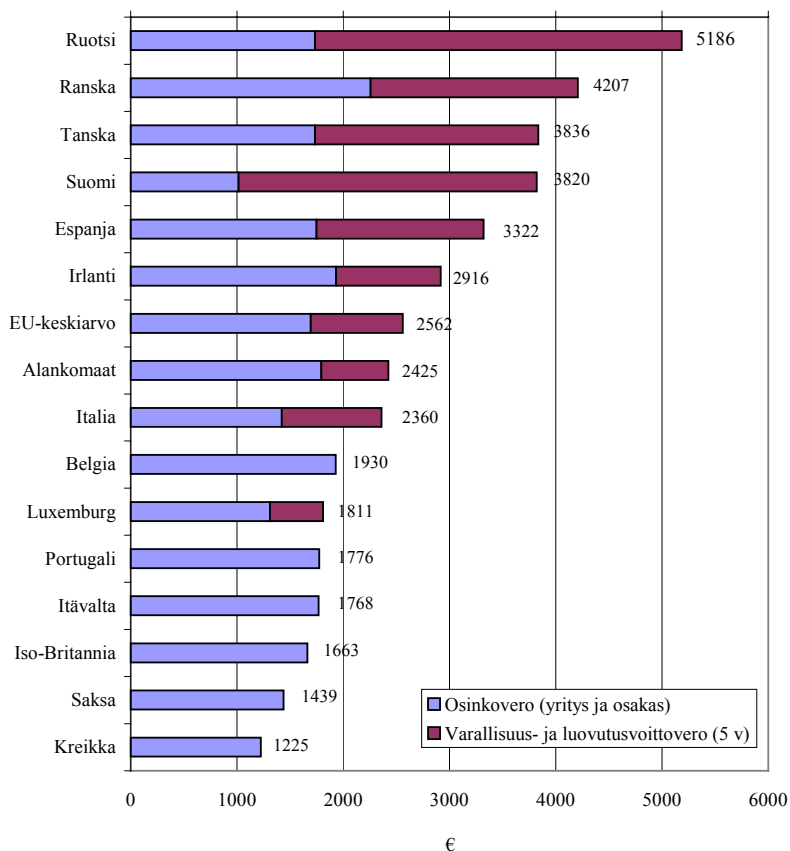
Osinkoverojärjestelmän valinta näkyy selvästi osakkaan verojen osuudessa. Osinkojen verovapaus tai yhtiöveron täysimääräinen hyvitys yhdistettynä osakeyhtiön ja osingon yhtäläiseen veroprosenttiin häivyttävät osakkaan verot Kreikassa (verovapaus), Suomessa, Norjassa ja Meksikossa (täysi hyvitys). Muissa täyden hyvityksen maissa, Australiassa ja Uudessa-Seelannissa osakkaan verokanta ylittää yhteisöverokannan. Suomessa jaetun voiton korkein verorasitus on OECD-maiden kolmanneksi keveintä Islannin ja Norjan jälkeen. Alankomaissa osinkoihin ei kohdistu varsinaista tuloveroa, mutta osingoista peritään lähdevero. Tämä lähdevero hyvitetään pääoma- ja varallisuusveron korvanneesta henkilön nettovarallisuuden laskennallisen tuoton verosta. Kuviossa tämä lähdevero on mukana.

Osakesäästämiseen kohdistuu osingon perusteella maksettavan veron lisäksi osakkeen myynnin yhteydessä perittävä myyntivoittovero. Osakeomistuksen perusteella voidaan periä myös varallisuusveroa. Osakesäästämisen verotuksen tasosta saadaan varsin toisenlainen kuva, kun tarkasteluun otetaan mukaan luovutusvoittovero ja varallisuusvero.

Kuviossa 2.4. esitetään tiettyyn esimerkkitalanteeseen perustuva laskelma osakesijoituksen kokonaisveroista EU-maissa. Sen mukaan varallisuus- ja luovutusvoittovero nostavat osakesäästämisen verorasitusta voimakkaasti. Kun otetaan huomioon pelkästään jaetusta voitosta yritys- ja osakastasolla maksettu tulovero, osakesäästämisen verotus on Suomessa EU-maiden keveintä. Varallisuus- ja luovutusvoittoveron jälkeen Suomen verotus on neljänneksi kireintä. Peräti 73 prosenttia kokonaisverorasituksesta – enemmän kuin millään muulla maalla – aiheutuu näistä veroista, joista myyntivoittoveron osuus on noin kolme neljänestä.

---

⁷ (Yrityksen jakamasta voitosta maksettu vero + osakkaan saamasta osingosta maksettu vero) / yrityksen jakama voitto ennen yritysveroja. Osakkaan veroaste on osinkotulon korkein marginaaliveroaste.

Kuvio 2.4. Osakesäästämisen kokonaisverot EU-maissa, euroa vuonna 2002⁸

Lähde: Suomen Pörssiäätiö ja Teollisuuden ja Työntekijöiden Keskusliitto 2002.

Osakesäästämisen verotus on siis Suomessa sängen kireää, eikä verojärjestelmämme juurikaan sisälly erityishuojennuksia. Monissa maissa erityisesti pienten osinkotulojen verotusta kevennetään. Esimerkiksi Ranskassa kotimaisesta yrityksestä saadusta osinkotulosta on verovapaata 1200 € (puolisoilla 2200 €), edellyttäen että nettotulo ei ylitä 46343 € (9286 €). Luxemburgissa osinko-, korko- ja rojaltiloilla on 1500 €:n perusvähennys (3000 €).

⁸ Tärkeimmät oletukset: Pörssiyrityksen voitto ennen veroja 3500 €. Omistettujen osakkeiden verotuksessa sovellettava käypä arvo on 100000 € ja henkilön muu verotettava varallisuus 200000 €. Henkilön verotettava ansiotulo 50000 €. Henkilö myy vuosittain osakkeita 15000 €:n arvosta, ja niiden hankintahinta ollut 7500 €.

Taulukko 4.2. Yksityishenkilöiden osakkeiden myyntivoittojen verotus eräissä maissa vuonna 2002

Maa	Veronalainen	Veronalainen vain tietyillä edellytyksillä ⁹		
		Osakkaalla on merkittävä omistusosuus yrityksessä	Myyntivoitot ovat spekulatiivisia	Myyntivoitto ylittää tietyn rajan
USA	X		(X)	
Sveitsi				
Alankomaat		X		
Belgia		X	X	
Espanja	X			
Irlanti				X
Iso-Britannia				X
Italia	X	(X)		
Itävalta		X	X	
Kreikka				
Luxemburg		X	X	
Portugali			X	
Ranska	X			(X)
Ruotsi	X			
Saksa		X	X	
Suomi	X			
Norja				
Tanska			X	X

Lähde: *European Tax Handbook 2002 ja Suomen Pörssisäätiö ja TT 2002*

Osakkeiden myyntivoittojen verotus vaihtelee maittain. Ainoastaan USA, Espanja, Italia, Ranska, Ruotsi ja Suomi verottavat rajoituksetta yksityishenkilöiden osakkeiden myynnistä saamia voittoja. Muut maat ovat pääsääntöisesti vapauttaneet myyntivoitot verosta, kuitenkin Kreikka ja Tanska vain pörssiyritysten osakkeiden myyntivoitot. Sveitsissä voitot ovat rajoituksetta verovapaita, ja muissa voitot verosta vapauttaneissa maissa ne voivat tietyissä tapauksissa tulla veron piiriin. Osakkaan omistaessa merkittävän osuuden yrityksestä, myyntivoitot ovat eräissä maissa veronalaisia (omistusosuus: Alankomaat 5 %, Belgia 5 %, Itävalta 1 %, Luxemburg 10 %, Saksa 1 %). Myös spekulatiiviset myyntivoitot, joiden perustana on omistusaikaa koskeva rajoitus, tuovat myyntivoitot verotuksen piiriin (omistusaika: Itävalta, Portugali ja Saksa alle vuosi, Luxemburg alle 6 kk, Tanska alle 3 vuotta, pörssiosakkeet¹⁰; myös Belgiassa on rajoituksia).

Myyntivoittoa voidaan verottaa osakkaan muiden tulojen yhteydessä, tai soveltaa niihin alempaa verokantaa joko kokonaan tai porrastetusti. Ne voivat olla myös tiettyyn määrään asti verovapaita (Irlannissa nettomyyntivoitot 1270 €, Isossa-Britanniassa 11977 €). USA on esimerkki maasta, jossa myyntivoitot ve-

⁹ Vastaavia rajoituksia on myös mailla, joissa myyntivoitot ovat veronalaisia, merkitty (X). Ne vaikuttavat tällöin esimerkiksi sovellettavaan veroprosenttiin.

¹⁰ Vaihtoehtoisesti osakeomistus vähintään 16817 €. Jos pörssiosakkeiden myyntivoitot tulevat verotuksen piiriin, niihin sovelletaan 28 %:n verokantaa 5338 €:oon asti, minkä jälkeen vero nousee 43 %:iin.

rotetaan muiden tulojen yhteydessä, mutta veroprosentin yläraja on 18, kun pitoaika on yli viisi vuotta. Ranska taas soveltaa alempaa verokantaa (16 % + 9,55 % sova = 25,5 %), kun voitto ylittää 7650 € vuodessa, mutta verottaa sen alittavan osan progressiivisesti muiden tulojen yhteydessä. Tanskassa pörssin ulkopuolisten osakkeiden myyntivoitot verotetaan normaalia alemmalla verokannalla (28 %), mikäli osakkeet on omistettu vähintään kolmen vuoden ajan. Muussa tapauksessa niihin kohdistuu progressiivinen vero (40–59 %).

Suomi, Ruotsi ja Norja verottavat kaikkia osakkeiden nimellisiä myyntivoittoja kiinteällä verokannalla omistusajasta riippumatta. Myyntivoiton laskennassa on kuitenkin eroja, jotka aiheutuvat mm. hankintahinnan tarkistuksesta tai minimihankintahinnasta. Yrittäjän myydessä yrityksensä osakkeet Suomessa ja Norjassa myyntivoittoa verotetaan pääomatulona, Ruotsissa taas osa myyntivoitosta verotetaan ansiotulona. Ruotsissa harvainyhtiöiden osakkeiden myyntivoitto laskeetaan myyntihinnan ja hankintahinnan erotuksena. Myyntivoitto jaetaan tämän jälkeen puoliksi pääomatuloon ja puoliksi ansiotuloon (Riksskatteverket).

Suomessa portfolio- ja suorasijoitusosakkeen myyntivoiton verokohtelu on samanlainen. Osakkeiden myyntivoitto lasketaan myyntihinnan ja hankintahinnan erotuksena. Jos osakkeet on omistettu yli 10 vuotta, hankintahinnan sijasta voidaan käyttää hankintameno-olettamaa, joka on 50 prosenttia myyntihinnasta. Lyhyemmissä omistuksissa hankintameno-olettama on 20 prosenttia. Koko myyntivoitto verotetaan pääomatulona.

Norja soveltaa ns. RISK-metodia pidätettyjen voittovarojen kahdenkertaisen verotuksen eliminoimiseksi. Menetelmä olettaa, että osakkeiden myyntivoitot ovat myöhempään ajankohtaan siirrettyjä osinkoja ja että ne sisältyvät osakkeiden hintoihin. Kun nämä osingot on jo verotettu yrityksen tasolla, verotuksen kohteeksi otetaan vain pidätettyinä voittovaroina kertyneen varallisuuden ylittävät myyntivoitot. Tämä on Norjassa vähentänyt verosuunnittelua ja veropakoa (OECD 2000).

Varallisuusverotuksen merkitys on viime vuosikymmeninä vähentynyt. Muun muassa Tanska (1997), Itävalta (1994) ja Saksa (1997) ovat poistaneet varallisuusveron. Alankomaat on taas korvannut varallisuusveron sekä pääomatulojen verotuksen varallisuuden laskennalliseen tuottoon perustuvalla verolla.

Taulukko 4.5 Varallisuusvero eri maissa vuonna 2002

Maa	Veron perijä		Verovapaa osa	Prog-ress.	Ylin ja alin veroprosentti sekä tuloraja	
	Vv	Kv				
Sveitsi		X	91712 €	X	0,05/137568 euroon asti	0,3/yli 1924607€
Belgia						
Itävalta						
Tanska						
Suomi	X		185000 € ja lähdeverolliset talletukset		Vero 80 €, ylittävältä osalta 0,9 %	
Ranska	X		720000 €, liikevarallisuus, johtajien merkittävä (25 %) omistus	X	0,55	1,8/yli 15000000 €
Saksa						
Kreikka						
Irlanti						
Italia						
Luxemburg	X		Omaisuseräkohtaisia (esim. pankkitalletukset 37500 €)		0,5	
Alankomaat						
Norja	X	X	15091€. Henkilökohtainen varallisuus 12576 euroon asti.	X	Valtio: 0,2/yli 15091€/18864€ (yksin/puoliso) Kunta: 0,7 %	Valtio: 0,4/yli 67912€/72942€ (yksin/puoliso)
Portugali						
Espanja		X	Standardi 108182 €, vaihtelee.	X	0,2/ 167129 euroon asti	2,5/ yli 10695996 €
Ruotsi	X		107513/188643 € (yksin/puolisot)		1,5	
Iso-Britannia						

Vv = valtiollinen vero
Kv = osavaltion, kantonin tai kunnan vero

Lähde: European Tax Handbook 2002

Varallisuusvero on valtionvero Suomessa, Ranskassa, Luxemburgissa ja Ruotsissa. Norjassa myös kunnilla on oikeus verottaa varallisuutta. Sveitsissä ja Espanjassa on pelkästään aluetason varallisuusverotus. Luxemburgissa (6,5 %) ja Sveitsissä (4 %) varallisuusveron osuus kaikista verotuotoista oli huomattava vuonna 1999. Luxemburgissa varallisuusvero kerätään pääasiassa yrityksiltä, kun taas Sveitsissä yksityishenkilöt maksavat valtaosan varallisuusverosta. Varallisuusveron merkitys on Norjassa (1,2 %), Ruotsissa (0,8 %), Ranskassa (0,6 %), Espanjassa (0,5 %) ja Suomessa (0,2 %) vähäinen. Varallisuusveron tuottoa alentaa Suomessa, Ranskassa, Espanjassa ja Ruotsissa tuloverotuksen kattosääntö, jonka mukaan tulo- ja varallisuusveron yhteissumma ei saa ylittää tiettyä osuutta tuloista.

5 Miten verojärjestelmät ovat muuttuneet

5.1 Yleinen suuntaus

Globaalistumisen edetessä verokilpailun pelko on vaikuttanut voimakkaasti eri maiden harjoittamaan veropolitiikkaan. Vapaasti liikkuvan pääoman verotusta on yleisesti kevennetty. Yritys- ja pääomatulojen veroasteet ovat viimeisen 20 vuoden aikana alentuneet voimakkaasti. EU15-maiden keskimääräinen valtion yhteisöveroprosentti on alentunut vuoden 1983 43 prosentista 34 prosenttiin vuonna 1991. Vuoteen 2001 mennessä se oli laskenut jo 31 prosenttiin. Kaiken kaikkiaan 1980-luvulla verokannan laskuvauhti oli nopeampaa kuin 1990-luvulla, mutta veroprosenttien aleneminen jatkuu tulevina vuosinakin. Yhtenä syynä verokantojen alentamispaineille on esitetty myös benchmarkingia, jonka mukaan maat eivät ulospäin haluaisi näyttää olevansa kaukana muiden maiden omaksumasta valtavirrasta.

Myös ansiotulojen korkeimpien veroasteiden nousu on pakottanut maita keventämään pääomatulojen verotusta. Kun pääomatulot aiemmin verotettiin yhdessä muiden tulojen kanssa progressiivisesti, useissa maissa on nyt siirrytty eriytetyn tuloverotuksen suuntaan verottamalla pääomatuloja alemmalla verokannalla kuin ansiotuloja. Esimerkiksi osinkotuloista voidaan periä kiinteä lopullinen lähdevero.

Efektiiviset veroasteet ovat viimeisen kymmenen vuoden aikana pysyneet kuitenkin lähes samalla tasolla, vaikka yritys- ja pääomaverokannat ovat Euroopassa alentuneet. Tämä johtuu siitä, että veropohjia on vastaavasti menetettyjen verotulojen korvaamiseksi laajennettu (Gorter ja de Mooij 2001). Veroprosenttien aleneminen kertoo verokilpailusta, mutta myös veropohjan laajuutta voidaan pitää kilpailutekijänä. Veropohja vaikuttaa huomattavasti efektiiviseen veroasteeseen (EMTR), joka puolestaan määrää pääomakustannuksen suuruuden. Pääomakustannusten erojen on taas katsottu aiheuttavan pääomien liikkumista maasta toiseen. Ääritapauksessa marginaali-investointiin ei kohdistu veroa lainkaan, jolloin on luontevaa ajatella verokilpailun muokkaavan veropohjia yhtä paljon kuin verokantoja (Devereux ja Keen 2001).

Euroopan Unioni on pyrkinyt verotuksen koordinoinnilla ja harmonisoinnilla vähentämään unionin sisäistä verokilpailua. Muun muassa erityisalojen veronhuojennuksista on jouduttu luopumaan, ja sitä kautta veropohja on laajentunut. Kun toimialakohtaisia veroetuja ei enää voida käyttää investointien houkuttelemiseen, alemmat yhteisöverokannat toimivat nyt niiden korvikkeina.

5.2 Verouudistusten erityispiirteitä

Aiemmin suosittuun yhtiöveron hyvitysjärjestelmään on viime vuosina kohdistunut kritiikkiä mm. siitä syystä, että hyvitystä ei myönnetä ulkomaisille osingonsaajille. Yritysten verokantojen alentamisen ohella myös osinkoverojärjestelmiä tai osinkojen verotusta onkin muutettu monissa maissa (Alankomaat, Italia ja Saksa).

Monissa maissa on haluttu keventää myös pienyritysten verotusta joko alemmilla verokannoilla tai veronhuojennuksilla (Iso-Britannia, Belgia, Ranska). Pääomien vapaa liikkuminen on kannustanut keventämään yritysten omistamien osakkeiden myyntivoittojen ja niistä saatujen osinkojen verotusta. Monet maat ovat ulkomaisista tytäryhtiöistä saatujen tulojen osalta (ns. participation exemption regime) siirtyneet hyvitysmenetelmästä vapautusmenetelmään tai keventäneet verovapauden ehtoja (esimerkiksi Belgia, Ranska, Espanja, Luxemburg, Saksa, Italia). Joissakin maissa samat säännöt on ulotettu koskemaan myös kotimaisia tytäryrityksiä (Saksa, Itävalta). Useimmiten verovapauden ehtona on 5–10 prosentin omistusosuus tytäryhtiöstä ja osakkeiden 12 kuukauden vähimmäispitoaika. Holdingyhtiöiden veronkevennyksillä on houkuteltu ulkomaisia yrityksiä sijoittamaan pääkonttorinsa kevyemmän verotuksen maahan.

Verojärjestelmien muutosten kannalta mielenkiintoisimmat verouudistukset toteutettiin Italiassa vuonna 1998, Alankomaissa vuonna 2001 ja Saksassa vuonna 2001. Alankomaat muutti perusteellisesti verojärjestelmänsä poistamalla henkilöverotuksessa tiettyjä pääomatulo- ja omaisuusveroja ja korvaamalla ne omaisuuden laskennalliseen tuottoon perustuvalla verolla. Italia taas siirtyi järjestelmään, jossa yritysverotuksessa omaisuuden laskennallista tuottoa verotetaan kevyemmin kuin sen ylittävää voiton osaa. Saksan verouudistus kattaa vuodet 2001-2005, ja sen tärkeimpiä muutoksia oli osinkoverojärjestelmän perusteellinen muutos.

Seuraavassa kuvataan lyhyesti eri maiden verouudistuksia. Alankomaiden, Italian ja Saksan verouudistuksia tarkastellaan kattavammin, koska niiden verojärjestelmämuutokset poikkeavat tavanomaisista verokantojen alentamisen ja tulopohjan laajentamisen malleista.

Alankomaat

Alankomaat luopui yksityishenkilöiden pääomatulojen verotuksesta vuonna 2001. Tilalle luotiin uusi järjestelmä, jossa luonnollisten henkilöiden koko netto-omaisuuden (talletukset, osakkeet, obligaatiot, muut kiinteistöt paitsi omistus-asunnot) laskennallista tuottoa verotetaan. Veroprosentti on 30. Omaisuuden hankintaan liittyvät kulut eivät enää ole vähennyskelpoisia¹¹. Laskennalliseksi

¹¹ Netto-omaisuudesta vähennetään kuitenkin 17600 euron perusvähennys (puolisoilla kaksinkertaisena). Lisäksi tiettyjä sijoituksia tai velkoja ei oteta 46934 euroon (puolisoilla 93868) asti huomion veropohjaa

tuotoksi valittiin neljä prosenttia Uudella verolla korvattiin pääomatulojen progressiivinen verotus sekä vanha varallisuusvero (Bovenberg ja ter Rele 1998). Vaikka osingot ovat uudistuksen jälkeen verovapaita, peritään niistä kuitenkin 25 prosentin lähdevero, joka hyvitetään varallisuuden laskennallisen tuoton verosta.

Henkilöiden tulot jaetaan vuodesta 2001 alkaen kolmeen tulolajiin (boxiin): ansiotuloihin (progressiivinen verotus), omistajayrittäjien tuloihin (25 %:n vero) ja varallisuuden tuottoon (30 %:n vero) (Cnossen ja Bovenberg 2001). Osakeyhtiöitä verotetaan 34,5 perusveroprosentilla¹²

Varallisuuden tuoton laskennallisesta verottamisesta on poikettu yritysten omistajien kohdalla, erityisesti kun kyseessä on harvainyhtiöiden määräävässä asemassa oleva osakas (omistusosuus vähintään viisi prosenttia). Määräävässä asemassa olevien osakkaiden osinkotuloja ja osakkeiden myyntivoittoja sekä kohtuullisen palkan ylittävää palkan osaa verotetaan taas 25 prosentilla. Tulon ollessa veronalaista, myös myyntitappiot tai tulonhankkimiskulut ovat vähennyskelpoisia.

Italian verouudistus

Italian vuoden 1998 verouudistuksessa merkittävintä oli yritys- ja pääomaverotuksen muutos. Uudistuksessa on eri maiden kansainvälisen verotuksen piirteitä, mutta siinä on otettu huomioon myös uusia talousteoreettisessa tutkimuksessa esitettyjä ehdotuksia. Ne on kuitenkin yhdistetty uudenlaiseksi verojärjestelmäksi, jonka on katsottu toimivan paremmin kansainvälisen verokilpailun lisääntyessä.

Yritysverotuksen veropohjan laajennusta ja veroprosentin alennusta ei toteutettu perinteiseen tapaan. Yritystulon käsitettä (koskee sekä osakeyhtiöitä että muita yrityksiä) laajennettiin alueellisessa verotuksessa niin, että se on tuotannon ja tuotantokustannusten erotus. Vähennyskelpoisiin tuotantokustannuksiin ei tässä kuitenkaan lueta yrityksen maksamia palkkoja. Korkokulut tai tappiot eivät myöskään ole vähennyskelpoisia. Tämä uusi alueellinen vero (IRAP) kohdistuu kaikkeen liiketoimintaan. Se korvasi aiemman tulokseen perustuvan veron (ILOR), ja myös yritysvarallisuuteen kohdistunut alueellinen vero poistettiin¹³. Koska veropohja oli laaja¹⁴ (se vastasi likimain koko talouden arvonlisäystä), uusi vero nosti huomattavasti verotuloja erittäin matalasta verokannasta (4,25 %) huolimatta.

---

määritettäessä (esim. ympäristöä hyödyttävät sijoitukset, sosiaalieettiset projektit, uusien yrittäjien saamat venture capital -lainat) (European Tax Handbook 2001).

¹² Alle 22689 euron tuloa verotetaan 29 prosentilla (Ernst & Young 2002 a)

¹³ Myös muita pienehköjä veroja poistettiin samoin kuin terveystuloihin korvamerkitty palkkoihin perustuva laaja kansallinen vakuutusmaksu.

¹⁴ IRAP on lähdevero, joka kohdistuu kaikkeen Italiassa tuotettuun arvonlisäykseen. Sitä ei hyvitetä viennistä eikä peritä tuonnista.

Myös valtionverotuksessa yritystulon verokohtelu muuttui. Kun omalla pääomalla rahoitettujen investointien pääomakustannusta haluttiin alentaa, yritysverotukseen valittiin pohjoismaisen eriytetyn tuloverojärjestelmän (the Dual Income Tax DIT) ja IFS:n (Institute for Fiscal Studies) ehdottaman ACE-mallin (the Allowance for Corporate Equity) välimuoto. ACE-mallin mukaan oman pääoman laskennallisen tuoton tulisi olla vähennyskelpoinen verotuksessa, jolloin vain tämän normaalivoiton ylittävä voitto verotettaisiin. Italian ACE-mallin sovelluksessa oman pääoman laskennallista tuottoa (normaalivoittoa) verotetaan alemmalla verokannalla kuin normaalivoiton ylittävää osuutta. Voiton jakaminen eri verokannoilla verotettaviin osiin sisältää eriytetyn tuloverojärjestelmän piirteitä. Verouudistuksessa omaksi pääomaksi katsotaan vuoden 1996 jälkeen kertynyt oma pääoma¹⁵ eli uusi osakepääoma ja pidätetyt voittovarot. Tämä kertynyt pääoma kerrotaan 1,4:llä¹⁶, sillä osa veroedusta halutaan antaa myös vanhalle pääomalle. Näin lasketun omaisuuden oletetaan tuottavan 7 prosenttia (valtion ja yksityisten joukkovelkakirjojen korko). Vuonna 2001 tätä tuottoa vastaavan voiton osan veroprosentti oli 19 ja sen ylittävän osan veroprosentti 36 (IRPEG). Eiosakeyhtiömuotoisilla yrityksillä oman pääoman tuoton ylittävä voitto verotetaan progressiivisen tuloveroasteikon mukaisesti. Vaihteluväli oli 18–45 prosenttia vuonna 2001 (European Tax Handbook 2001 ja KPMG 2002).

Eri rahoitusmuotojen ja investointikohteiden neutraalisuustavoite hylättiin, jotta sekä legaalisia että keskimääräisiä yhteisöverokantoja olisi voitu alentaa. Matalien yhteisöverokantojen katsottiin vaikuttavan eniten kansainvälisten pääomavirtojen liikkeisiin, erityisesti monikansallisten yritysten sijoittumispäätöksiin.

Kun alueellinen vero nyt kohdistuu arvonlisäykseen, eivät velkojen korot eivätkä oman pääoman kustannukset ole vähennyskelpoisia. Tältä osin verouudistus lähensi velka- ja omarahoituksen verotuksen neutraalisuusastetta toisiinsa. Myös oman pääoman laskennallisen tuoton verottaminen alemmalla verokannalla toimii tähän suuntaan – käytännössä puolet oman pääoman kustannuksista ja kaikki vieraan pääoman kustannukset ovat vähennyskelpoisia ($19 \% / 36 \% = 52 \%$). Verotulojen turvaamiseksi yhteisöjen keskimääräisen veroasteen alarajaksi säädettiin 27 prosenttia¹⁷.

Miksi Italia ei toteuttanut ACE-mallia täydellisenä? Tällöinhän velka- ja omarahoituksen verokohtelu olisi ollut täysin neutraalia. Oman pääoman laskennallisen tuoton vapauttaminen verosta olisi kuitenkin vaatinut ylivoittojen verokannan

---

¹⁵ Vuoden 2000 budjettilakien yhteydessä hallitus päätti, että osakeyhtiöiden omaksi pääomaksi katsotaan kaikki vuoden 1996 jälkeen syntynyt uusi osakepääoma tai pidätetyt voittovarot. Aiemmin normaalivoitto laskettiin kunakin vuonna syntyneestä uudesta omasta pääomasta (OECD 2000).

¹⁶ Näin saatu kertynyt laskennallinen oman pääoman lisäys ei kuitenkaan saa ylittää verovuoden lopun todellista omaa pääomaa.

¹⁷ Yhteisöjen keskimääräinen veroaste vaihtelee siten 27 ja 37 prosentin välillä. Noteeratuissa yhtiöissä raja on 20 prosenttia.

nostamista nykyistä korkeammaksi riittävien verotuottojen turvaamiseksi. Verouudistus oli siis eräänlainen kompromissi sen eri tavoitteiden välillä.

Eriytetyn tuloverojärjestelmän sovellus yritystasolla (vrt. pohjoismaisessa mallissa henkilöverotuksessa) takaa sen, että osakeyhtiöt ja muut yritysmuodot ovat keskenään yhtäläisessä asemassa.

Pääomaverotuksessa Italia laajensi kaikkien pääomatulojen veropohjaa ja alensi veroprosentteja. Korkotulojen, osinkojen ja myyntivoittojen lopullinen lähdeveroprosentti on uudistuksen jälkeen 12,5. Korkeampaa 27 prosentin verokantaa sovelletaan lyhytaikaisten pankkitalletusten korkoihin sekä niiden osakkaiden myyntivoittoihin, joilla on merkittävä omistusosuus. Merkittävä omistus vaikuttaa myös osinkojen verotukseen: osingot verotetaan henkilöiden muiden tulojen yhteydessä ja osakkaille myönnetään täysi hyvitys yrityksen maksamasta verosta (ei kuitenkaan paikallisverosta).

Italian verouudistuksessa otettiin myös käyttöön osakkeiden realisoitumattomien myyntivoittojen verotus. Käytännössä tämä koskee vain arvopaperimarkkinoilla noteerattuja portfoliosijoituksia. Vero peritään tällöin sijoituksen markkina-arvon lisäyksestä tiettyinä ajanjaksona. Muissa sijoituksissa verotus tapahtuu realisoinnin yhteydessä. Noteerattujen ja noteeraamattomien sijoitusten myyntivoittojen verotuksen eroa korjataan jakamalla noteeraamattomien sijoitusten myyntivoitto tasaisesti pitovuosille ja muokkaamalla hankintahintaa kunkin periodin keskimääräisellä valtion joukkovelkakirjalainojen keskikorolla. Muutoksen tarkoituksena oli estää pääomien lukkiutumista tehostamiin kohteisiin, vähentää mahdollisuuksia veroarbitraasiin ja parantaa pidätettyjen voittovarojen verokohdelua suhteessa jaettujen voittojen verotukseen (Bordignon et al. 2001).

Italian taloudellisen tilan heikennyttyä yrityksille annettiin laajoja veronhuojenuksia. Muun muassa eriytetty tuloverojärjestelmä korvattiin järjestelmällä (Tremonti Law II), joka tietyin edellytyksin vapauttaa puolet yrityksen voitosta verosta vuosina 2001—2002, jos yritys käyttää verovapaan voiton investointeihin. Muutoksen on katsottu vievän pohjan eriytetyn tuloverojärjestelmän pääomamarkkinoiden kehittymisen tavoitteilta. Hallitus kaavailee edelleen yhteisöverokannan laskua. Myös uusi alueellinen vero (IRAP) on vastatuulella, sillä käytännössä sen veropohjan määrittely on osoittautunut ongelmalliseksi (OECD 2002).

Legaalinen yhteisöverokanta alenee vuonna 2003 nykyisestä 36 prosentista 33 prosenttiin. Samalla alueellinen 4,25 prosentin vero (IRAP) poistettaisiin asteittain ja alueet saisivat osansa yhteisöverojen tuotosta (Bartsch 2001). Italia aikoo myös tietyin edellytyksin antaa kotimaisten ja ulkomaisten tytäryhtiöiden osingoille 95-prosenttisen verovapauden ja niiden osakkeiden myyntivoitoille täyden verovapauden (di Wiesenhoff 2002).

Saksa

Saksan vuosille 2001-2005 ajoittuvan verouudistuksen yritys- ja pääomaverotusta koskevat tärkeimmät muutokset olivat liittovaltion yhteisöverokannan alentaminen 25 prosenttiin ja luopuminen jaettujen ja jakamattomien voittojen erillisistä verokannoista (30 ja 40 %). Samalla yrityksen ja osakkaan verotuksen integroinnista luovuttiin ja siirryttiin yhtiöveron hyvitysjärjestelmästä puolitulojärjestelmään.

Valittu puolitulojärjestelmä on täysin uudenlainen yritys- ja osakasverotuksen muoto. Siinä yrityksen voittoon kohdistuu normaali yhteisövero, mutta henkilö-osakkaan osinkotulosta vain puolet on verotettavaa tuloa. Symmetrian vuoksi osinkoihin liittyvistä kuluista vain puolet on vähennyskelpoista. Saksan verojärjestelmä sisältää runsaasti verovapauksia ja huojennuksia, joita verouudistus ei poistanut.¹⁸

Puolitulojärjestelmä ulotetaan koskemaan myös henkilöosakkaiden saamia osakkeiden myyntivoittoja, jos myynti tapahtuu alle vuoden kuluessa osakkeiden hankinnasta. Myyntivoittojen verovapaus säilyy ennallaan yli vuoden omistuksessa. Toisaalta osakkaan merkittävä omistusosuus yrityksestä tuo myyntivoitot aina puoliksi verotuksen piiriin. Tältä osin verouudistus kiristi verotusta, sillä omistusosuusraja alennettiin 10 prosentista yhteen prosenttiin.

Osakeyhtiöiden saamat osinkotulot on vapautettu kokonaan verosta, ja myös niiden saamat osakkeiden myyntivoitot ovat lähes rajoituksetta verovapaita. Ulkomaisia ja kotimaisia osinkotuloja ja myyntivoittoja kohdellaan samalla tavalla sekä osakeyhtiöiden että yksityisten henkilöiden verotuksessa. Saksan väliyhteisölainsäädäntöön tehtiin samalla huomattavia tiukennuksia, joilla pyrittiin poistamaan kannustimia puhtaiden portfoliosijoitusten tekemiseen matalan verokannan maihin.

Verouudistuksen muutokset astuivat yritysten kohdalla voimaan pääasiassa vuonna 2001.

Belgia

Belgian verouudistus ajoittuu vuosille 2000—2006. Yhteisöjen veroprosentti suunnitellaan alennettavaksi 40,17:stä 33,99 prosenttiin (mukaan lukien kriisivero) vuonna 2003 ja myöhemmin mahdollisesti 30 prosenttiin. Verouudistus suosii erityisesti pieniä yrityksiä. Alle 322500 euron tulotasolla yhteisöihin sovelletaan

---

¹⁸ Osinkotulon verotettavasta määrästä voidaan vähentää pääomatulojen verovapaa osa (koskee osinko- ja korkotuloja), joka erikseen verotettavalla henkilöllä on 1500 euroa ja yhteisverotettavilla puolisoilla 3000 euroa.

alempia verokantoja¹⁹. Esimerkiksi pienimpien yritysten veroprosentti alennetaan 28,84:stä 24,98 prosenttiin (mukaan lukien kriisivero). Lisäksi alempaan veroprosenttiin oikeutettujen yritysten omarahoitusta tuetaan sallimalla niille verotettavasta voitosta tehtävä 50 prosentin verovapaa investointivaraus (enintään € 37500). Yritysten omistamien osakkeiden tuoton verovapauden ehdot tulevat kiristymään (participation exemption regime). Yrityksen vähimmäisomistusosuus myymänsä yrityksen osakkeista nostetaan 5:stä 10 prosenttiin²⁰, mutta tällaisesta yrityksestä saadut osingot tulitisiin verottamaan vähintään 15 prosentin verokannalla, jos osakkeet on omistettu vähintään vuoden ajan (PricewaterhouseCoopers, Ernst & Young 2002).

Luxemburg

Luxemburgin verouudistus ajoittui pääosin vuodelle 2002. Uudistuksen tarkoituksena oli lisätä yritysten kilpailukykyä ja parantaa Luxemburgin asemaa holdingyhtiöiden sijaintipaikkana. Yhteisöt saavat täyden hyödyn verokannan laskusta 37,45:stä 30,38 prosenttiin, sillä veropohjan laajennuksia ei uudistuksessa juurikaan tehty. Edelleen yritysten pääomatulojen verotusta huojennettiin keventämällä tytäryhtiöiden osakkeista saatujen tuottojen verovapauden ehtoja laajentamalla verovapaus yhtymien kautta välillisesti saatuihin osinkoihin. Yritysten tytäryritystensä osakkeiden myyntivoiton verotuksessa verovapauden vähimmäisomistusosuus alennettiin 25:stä 10 prosenttiin (vaihtoehtoisesti osakkeiden hankintahinta enintään 6 miljoonaa euroa). Myös osinkojen ja myyntivoittojen verovapauden pitoaikavaatimus pienennettiin 12 kuukaudeksi. Mikäli verovapauden ehdot eivät täyty, osingot ovat puoliksi veronalaisia (PricewaterhouseCoopers 2002 d).

Iso-Britannia

Ison-Britannian vuoden 2002 budjetin yhteydessä toteutettiin pitkään odotettu uudistus, jossa yritykset vapautettiin tytäryhtiöidensä osakkeiden myyntivoiton verosta 1.4.2002 alkaen. Edellytyksenä on vähintään 10 prosentin omistusosuus ja vähintään 12 kuukauden pitoaika. Huojennuksia annettiin myös uusien aineettomien oikeuksien²¹ (intellectual property) poistosäännöksiin; myös niistä saatavista tuotoista voidaan muodostaa uusi jälleenhankintavaraus. Lisäksi goodwillin leimavero poistetaan. Yritysveroihin esitetään yli 800 miljoonan euron (GB£ 500mn) alennuksia. Suuret yritykset voivat tehdä ylimääräisen 25 prosentin vähennyksen T&K-investoinneistaan. Tällä halutaan lisätä tuottavuutta ja

¹⁹ Alemmat verokannat (ilman kriisiveroa, joka poistuu asteittain) tulevat olemaan alle 25000 euron tulotasolla 24,25 %, alle 90000 euron tulotasolla 31 % ja alle 322000 euron tulotasolla 34,5 %.

²⁰ Tälle vaihtoehtoinen osakkeiden hankintahinnan vähimmäismäärä, € 1,2 miljoonaa, pysyy ennallaan.

²¹ Kuten goodwill, patenti, tavaramerkki, rekisteröity design, copyright, kaupallinen tai teollinen know-how ja lisenssi.

investointeja. Pienten osakeyhtiöiden (tulo noin alle 15500 euroa, 10000 £) veroprosentti alennettiin noltaan²². Vuoden 2003 huhtikuusta alkaen sekä työnantajan että työntekijän sovamaksut nousevat hallituksen lisätessä rahastoimista kansallisen terveydenhuollon rahoittamiseksi (PricewaterhouseCoopers 2002 ja c).

Itävalta

Itävallan vuoden 2000 verouudistuksessa yritysverotusta huojennettiin lisäämällä yritysten T&K-vähennystä²³ ja ottamalla käyttöön kaikkia yrityksiä koskeva oman pääoman laskennallisen tuoton vähentäminen verotettavasta tulosta. Uuden oman pääoman laskennallinen tuotto²⁴ verotetaan 25 prosentin verokannalla ja voiton loppuosa normaaliverokannalla. Laskennallisen tuoton veroprosentti on sama kuin osakkaan korkotulojen ja osinkojen lähdevero. Menettelyllä ei kokonaan poistettu oman ja vieraan pääoman verotuksen epäneutraalisuutta, sillä korkokulut voidaan vähentää vuosittain, kun taas oman pääoman korko vain oman pääoman kasvaessa (Taferner 1999). Myös yritysten veropohjaa laajennettiin alentamalla verovähennyksiä ja tiukentamalla tappiontasaussäännöksiä.

Pääomatulojen verotusta kiristettiin vuonna 2001. Muun muassa talletuskorkojen 25 prosentin lähdevero ulotettiin koskemaan myös ulkomaisia sijoittajia. Anonyymit talletustilit poistettiin. Osakkeiden myyntivoittojen verovapauden edellytyksenä ollut vuoden pitoaika nostettiin kahteen vuoteen. Samanaikaisesti poistettiin vero pääoman siirrolta (Börseumsatzsteuer) (Taferner 1999).

Itävallassa on vuonna 2003 odotettavissa lisää tuloverotuksen kevennyksiä. Yhteisöverokantaa on tarkoitus alentaa, ja yhtymien jakamattomia voittoja tulotaisiin verottamaan 50 prosenttia normaalia alemmalla verokannalla.

Ranska

Vuosille 2001–2003 ajoittuvassa verouudistuksessa Ranska kannustaa työllisyyteen alentamalla veroja ja poistamalla kannustinloukkuja. Tämä vähentää myös yritysten kustannuksia. Henkilöverotuksessa veroasteita alennettiin kautta linjan

²² 15500 euron jälkeen yritysvero nousee progressiivisesti noin € 2332000 (£1500000) asti, jolloin verovuodesta 2002/2003 alkaen yhteisöveron perusverokanta on 30 prosenttia (Inland Revenue).

²³ T&K-menoista voitiin tehdä 25:n tai 35 prosentin ylimääräinen vähennys. Vuonna 2002 säädettiin näiden lisäksi uusi 10 prosentin vähennys ja tappiollisille yrityksille T&K-menoista laskettava 3 prosentin palkkio. Koulutusmenojen ylimääräinen 9 prosentin vähennys korotettiin 20 prosenttiin, ja tappiolliset yritykset saavat koulutusmenoista laskettavan 6 prosentin palkkion. Palkkion saa vain joko T&K- tai koulutusmenoista (Ernst&Young 2002 a).

²⁴ Oman pääoman lisäykseksi katsotaan erotus, joka saadaan kun verovuoden keskimääräisestä omasta pääomasta vähennetään suurin keskimääräinen oma pääoma, joka yrityksessä on ollut seitsemänä tätä vuotta edeltävänä verovuotena (kuitenkaan ennen 1998 päättyneitä verovuosia ei oteta huomioon). Korkona käytetään jälkimarkkinoiden keskikorkoa lisätynä 0,8 prosenttiyksiköllä (European tax handbook 2001).

– eniten kuitenkin pieni- ja keskituloisten verotuksessa. Pienituloisten sovamak-suhuojennukset nostavat verojen jälkeistä minimipalkkaa 10 prosentilla.

Yhteisöverotuksessa muutokset jäivät vähäisiksi, vaikka kapasiteetin käyttöaste oli Ranskassa noussut. Uusia investointeja kaivattiin. Vuonna 1995 yhteisöille säädetty yhteisöverosta laskettava 10 prosentin lisävero poistetaan asteittain niin, että yhteisöverokannaksi tulee 33,3²⁵ prosenttia vuonna 2003. Erityisesti haluttiin tukea pieniä ja keskisuuria yksityishenkilöiden omistamia yrityksiä (liikevaihto alle 7,6 miljoonaa euroa). Niiden verokanta alennettiin vuoden 2001 25 prosen-tista 15 prosenttiin vuonna 2002. Alempaa verokantaa sovelletaan 32112 euron alittavaan tuloon (FF 250000).

Emoyhtiöiden vähimmäisomistusosuus tytäryhtiöstä saatujen osinkojen (95-prosenttisen) verovapauden saamiseksi alennettiin 10 prosentista 5 prosenttiin. Samalla poistettiin rajoitus, jonka mukaan yrityksen tuli omistaa vähintään 23 miljoonaa euroa (FF 150 million) tytäryrityksen osakepääomasta, jotta osakkei-den myyntivoittoa olisi verotettu normaalia alemmalla verokannalla. Tätä pe-rusteltiin mm. sillä, että pienten ja keskisuurten yritysten pääomakustannus on usein korkeampi kuin suurilla yrityksillä, koska pienten ja keskisuurten yritysten on vaikea saada pankkilainaa (Ministère de L'Économie des Finances et de L'Industrie). Jos emoyhtiö ei täytä edellä mainittuja kriteerejä, yhtiöveron hyvi-tyksen määrä alennetaan 15 prosenttiin osingon määrästä vuonna 2002. Muussa tapauksessa hyvitys on edelleen 50 prosenttia osingosta.

Optioiden verotuksessa minimipitoaika alennetaan viidestä neljään vuoteen ja optiovoittojen verokohtelu tulee riippumaan voittojen suuruudesta. Säästämistä suosittiin vapauttamalla portfoliosijoituksia hoitavat venture capital -yritykset (SCR) tietyin edellytyksin²⁶ yhteisöverosta. Myös niiden jakamat voitot tulivat verovapaiksi tai kevyesti verotetuiksi, ja näiden yritysten osakkeista saadut myyntivoitot verotettiin normaalia alemmalla verokannalla (Pricewater-houseCoopers, b).

USA

Presidentti Bushin laaja verouudistusohjelma (The Economic Growth and Tax Relief Reconciliation Act of 2001) alentaisi veroja 1350 miljardilla eurolla (\$ 1,35 trillion) 11 vuoden aikana. Muun muassa kouluttautumista sekä eläkeva-kuutussäästämistä kannustettaisiin ja varallisuuden siirron veroja alennettaisiin ja lopulta poistettaisiin. Yritykset eivät käytännössä saisi verotukea.

²⁵ Noin 0,8 milj. euron ylittävien yritysverojen perusteella peritään kuitenkin vielä 3,3 prosentin lisävero.

²⁶ Vähintään 50 prosenttia yhtiön sijoituksista tuli olla noteeraamattomissa eurooppalaisissa yhtiöissä tai kaupallisiin tai teollisiin yrityksiin investoivissa holdingyhtiöissä. Yksittäinen henkilö ei saa omistaa yli 30 prosenttia venture capital -yhtiöstä.

Perintö- ja lahjaveron yhteenlaskettu verovapaa osuus nostetaan 0,7 miljoonasta dollarista 3,5 dollariin vuoteen 2009 mennessä ja veroprosenttia alennetaan asteittain. Perintövero poistunee vuonna 2010. Lahjavero jää sen sijaan edelleen voimaan, ja sen verovapaa osuus on tällöin yksi miljoonaa dollaria. Sukupolvenvaihdoksissa perittävä veron verovapaa osuus yhtenäistetään perintö- ja lahjaveron vastaavan verovapaan osuuden kanssa vuonna 2004. Tällöin yhä useampi perintö ja sukupolvenvaihdos jää veron ulkopuolelle. (KPMG ja Kiefer et al. 2002).

Vuoden 2003 alussa presidentti Bush esitti uudistusehdotuksen, jonka merkittävintä yritykseen ja pääomaverotusta keventävä osa oli luopuminen osinkojen kahdenkertaisesta verotuksesta.

Japani

Vuoden 2002 alusta alkaen Japani kiristi yritysten välistä osinkotulojen verotusta. Verovapaan osinkotulon laskennassa ei enää oteta huomioon tietyn tyyppisiä korkokuluja. Lisäksi niiden yritysten osinkotulojen verovapaa osuus, joiden omistusosuus osinkoa jakavasta yrityksestä on alle neljännes, alennettiin 80:stä 50 prosenttiin. Vuodeksi 2003 osakeyhtiöille on suunniteltu uutta alueellista bruttomyyntiin tai pääomaan perustuvaa veroa. Pienille ja keskisuurille perheyrittäjille on luvassa veronhuojennuksia (Ernst & Young 2002).

6 Johtopäätökset

Verotuksen taso ja sen rakenne ovat historiallisesti määräytyneet sen mukaan, kuinka maat ovat halunneet myöntää kansalaisilleen julkisia palveluita ja tulonsiirtoja. Eri tavalla on voitu suhtautua myös siihen, miten verojärjestelmä ottaa huomioon allokatiivisia, taloutta vakauttavia tai tulonjakoon liittyviä kysymyksiä. Globalistumisen johdosta yksittäinen maa ei kuitenkaan enää voi muokata verojärjestelmäänsä ottamatta huomioon verotuksen tasoa muissa maissa, sillä uhkana on tuotannontekijöiden ja erityisesti pääomien siirtyminen kevyemmän verotuksen maahan.

Sekä henkilö- että yritysverotuksessa verokannat ovat lähes poikkeuksetta alenemassa kaikissa Euroopan maissa. Tämä prosessi on ollut käynnissä jo 15 vuotta ja jatkuu edelleen. Uutena piirteenä on ollut yritysrakenteiden muutoksien kannustaminen mm. vapauttamalla osakkeiden myyntivoitot verosta. Myös yritysten investointimahdollisuuksia – erityisesti T&K-toimintaan ja aineettomiin investointeihin – on yleisesti pyritty parantamaan. Huojennuksia on myönnetty myös pienille yrityksille ja uudelle yritystoiminnalle. Verouudistukset eivät ole noudattaneet talousteorian malleja, vaan pyrkimykset niihin ovat olleet teoreettisten mallien sovelluksia. Niissäkin on usein törmätty verojärjestelmän monimutkaistumiseen. Esimerkkinä tästä on Italian arvonalisäykseen perustuva vero, josta tullaankin luopumaan.

Verouudistukset eivät ole yhtenäistäneet pääomaverotusta, vaan pikemminkin ne ovat johtaneet entistä enemmän maittain poikkeaviin verojärjestelmiin. Korkotulojen, osinkojen ja pidätettyjen voittovarojen verotuksen mallit eroavat huomattavasti eri maiden välillä. Pääomaverotus on tullut aiempaa epäneutraalimaksi (Gorter ja Mooij 2001).

Yritysverotuksen uudistaminen avoimessa taloudessa on sangen vaikeaa. Kilpailun kiristytessä ja kaupan esteiden poistuessa yritysten ja konsernien koko näyttää kasvavan ja yritykset alkavat toimia maailmanlaajuisesti. Perinteiset tehokkuutta puoltavat näkökohdat johtaisivat normaalivoittojen (marginaalivoittojen) verovapauteen ja pelkästään ylivoittojen verottamiseen. Kuitenkin yritysten liikkeessa vapaasti maasta toiseen ylivoittojen verotuksella voi olla vähintään yhtä suuri merkitys yritysten investointi- ja sijoittumispäätöksiin kuin normaali-voittojen verotuksella.

Talouden laskusuhdanteet ovat suistaneet monet Euroopan maat tilanteeseen, jossa niiden mahdollisuudet täyttää stabilisaatio-ohjelmien kriteerit ovat heikentyneet. Euroopan keskuspankki onkin kehottanut maita saattamaan taloutensa vakaammalle pohjalle. Verouudistuksissa on tuskin enää varaa vähentää verotottoja, mutta verotuksen vääristäviä vaikutuksia voidaan poistaa ja tehostaa näin talouden toimintaa.

Suomi ei globaalissa taloudessa voi toteuttaa täysin muista poikkeavia verouudistuksia, jos niiden seurauksena on veropohjan rapautuminen. Keskeistä on tällöin poistaa verojärjestelmän mahdolliset talouden toimintaa vääristävät tekijät ja luoda järjestelmä, joka kannustaa yrittäjyyteen, työllistämiseen ja työn vastaanottamiseen.

Suomen tuloverojärjestelmään kohdistuu monia paineita ja verokilpailu näyttää painavan yritys- ja pääomatulojen verotusta yhä kevyempään suuntaan. Vaikka Suomen yhteisöverokanta on viime vuosina ollut kansainvälisesti tarkasteltuna alhainen, kilpailukykyämme on jo osaksi menetetty. Myös EU:n laajeneminen nopeuttaa verokantojen alentamispaineita. Omat ongelmansa tuovat Suomen ansiotulojen verotuksen kireys suhteessa muihin maihin sekä ero ansiotulojen ja pääomatulojen veroasteessa. Suomen kilpailukyyn turvaamiseksi ansiotulojen verotusta onkin kahdessa asiantuntijaryhmässä ehdotettu kevennettäväksi. Muun muassa ylintä marginaaliveroastetta on esitetty alennettavaksi 50 prosenttiin. Yritys- ja pääomaverotusta pohtinut työryhmä on myös esittänyt yhteisö- ja pääomaveroprosenttien laskemista 25 prosenttiin.

Saksan uudistuksen keskeisiä verokilpailuun liittyviä elementtejä on yhteisöjen saamien myyntivoittojen vapauttaminen verosta. Myös Ruotsissa kaavaillaan osakeyhtiöiden saamien osakkeiden vapauttamista myyntivoittoverotuksesta. Verotuksen symmetrisyydestä seuraa, että vastaavasti myyntitappiot eivät ole vähennyskelpoisia. Menettelyllä voidaan estää tilanteet, joissa yritys perustaa ulkomaille holdingyhtiön ja tulouttaa myyntivoittonsa ulkomailta verovapaasti vähentäen kuitenkin myyntitappionsa kotimaassa veroetuja havitellen. Suomen asiantuntijaryhmät eivät pitäneet tarpeellisena vapauttaa yritysten osakkeiden myynnistä saamia voittoja verosta.

Mikä on sitten EU:n veroratkaisujen suunta tulevaisuudessa? Ruotsi, Norja ja Suomi ovat valinneet eriytetyn tuloverotuksen, jossa kaikkia pääomatuloja verotetaan suhteellisella verokannalla, joka useimmiten on ansiotulojen veroastetta matalampi. Useat Euroopan maat ovat ottaneet mallia pohjoismaisesta järjestelmästä, mutta rajoittuneet käyttämään alempia verokantoja usein vain osinko- ja korkotuloihin. Maakohtaisesti on myös lukuisia säästämiskannustimia, jotka on suunnattu lähinnä piensäästäjille. Esimerkiksi osinko- ja korotulot ovat tiettyyn rajaan asti verovapaita, tai tietyistä säästöohjelmista saadut tuotot on vapautettu kokonaan verosta. Lisäksi useimmat maat ovat luopuneet yksityishenkilöiden osakkeiden myyntivoittojen verottamisesta. Vain viidessä EU-maassa peritään enää varallisuusveroa. Valtiovarainministeriön verotyöryhmä on ehdottanut varallisuusveron poistamista myös Suomessa, mutta osakkeiden myyntivoittojen veronalaisuuden se halusi säilyttää.

Tulisiko Suomen kannustaa säästämistä nykyistä enemmän? Pääomaverokannaksi ehdotettu 25 prosenttia kannustaa kylläkin säästämään, mutta muihin sijoituskohteisiin kuin osakkeisiin.

Saksan verouudistus on nostanut esille myös kysymyksen, mikä tulee olemaan yhtiöveron hyvitysjärjestelmän tulevaisuus. Tulisiko Saksan puolitulojärjestelmästä uusi eurooppalainen malli? Saksa ulotti puolitulojärjestelmän koskemaan myös ulkomaista saatuja osinkoja – myös verokeidasmaista saatuja –, mikä kannustaa kotimaisia sijoittajia investoimaan alemman yritysverokannan maihin. Yksittäisen maan ei kuitenkaan kannattaisi yksipuolisesti vapauttaa ulkomailta saatavia pääomatuloja verosta, jos yhteisöverokantoja ei ole harmonisoitu. Saksan verouudistuksen osinkojen ja myyntivoittojen verovapaus ei luo toivottavaa pääoman viennin neutraalisuutta tai tuotannon tehostumista (Homburg 2000). Se vie lisäksi kohti lähedemaaperiaatetta, mikä kannustaa kilpailemaan yhteisöverokannoilla (Schreiber 2000).

Valtiovarainministeriön asettama asiantuntijaryhmä ehdotti luopumista yhtiöveron hyvitysjärjestelmästä ja siirtymistä jaetun voiton kahdenkertaiseen verotukseen. Tämä nostaisi osinkoon kohdistuvan kokonaisveron 43,75 prosenttiin.

Osinkoverotuksessa yhä useampi maa on siirtynyt yhtiöveron hyvitysjärjestelmästä klassiseen kahdenkertaiseen verotukseen. Toisaalta erilaiset klassisen järjestelmän sekamuodot ovat yleistyneet. Osinkotulojen osittainen verovapaus yhdistettynä veronalaisen osuuden puolittamiseen on lähellä järjestelmää, jossa taas osinkoa verotetaan alemmalla verokannalla. Sovellus, jossa pääomatulon verotus korvataan nettovarallisuuden laskennallisen tuoton verottamisella, on varsin poikkeuksellinen järjestely. Näyttäisikin siltä, että mitään EU-maiden yhtenäistä linjaa ei ole olemassa, vaan maat tempoilevat kukin omiin suuntiinsa. On kuitenkin nähtävissä, että pienet naapurimaat ottavat oppia suurempien maiden linjauksista. Ainoa yhtenäinen tekijä yritys- ja pääomaverotuksessa on kuitenkin yhteisöverokantojen jatkuva lasku.

Lähteet:

- Bartsch Elga (2001): Europe – All: Taxes Still Gravitating Lower. Global Economic Forum.
 Wysiyg://150http://morganstanley.com/GEFdata/digests/20010918-tue.html, 27.6.2002.
- Bordignon Massimo – Gianni Silvia – Panteghini Paolo (2001): Reforming Business Taxation: Lessons from Italy?, *Intrnational Tax and Public Finance*, Volume 8 No 2, 2001.
- Bovenberg A. Lans – ter Rele Harry (1998): Reformng Dutch capital taxation: An analysis of incentives to save and invest, *CPR Research Memorandum 142*, The Hague.
- Cnossen Subren – Bovenberg Lans (2001): Fundamental Tax Reform in The Netherlands, *International Tax and Public Finance*, Vol 8 No 4, August 2001.
- Devereux Michael P. – Keen Michael (2001): Making Sense of Recent Corporation Tax Reforms in the EU. October 2001.
- Ernst & Young (2002): *Tax News International*, June 2002.
- Ernst & Young (2002 a): *Tax News International*, March 2002.
- European Commission (1997): Towards tax co-ordination in the European Union: a package to tackle harmful tax competition. COM(97) 495 final.
- European Tax Handbook (2001): editor Juhani Keski, LL.M., International Bureau of Fiscal Documentation.
- European Tax Handbook (2002): IBFD Publications, CD_ROM 2002.
- Fuest Clemens – Huber Bernd (2000): Can Corporate-personal Tax Integration Survive in Open Economies? Lessons from the German Tax Reform, *FinanzArchiv vol.57 no.4*.
- Gorter Joeri – de Mooij Ruud A. (2001): Capital income taxation in Europe, Trends and trade-offs. Central Planbureau, Special Publications 2001/2.
<http://www.cpb.nl/eng/pub/bijzonder/bijz.pdf>
- Harris Peter Andrew (1996): Corporate/shareholder income taxation – and allocating taxing rights between countries – a comparison of imputation system. IBFD Publications, Amsterdam.1996.
- Hietala Harri (2002): Laskelmia efektiivisistä veroasteista. Julkaisematon. Helsingin yliopisto ja KAVA. Helsinki.
- Homburg Stefan (2000): German Tax Reform: Description and Appraisal. *FinanzArchiv. vol.57 no. 4*.

Inland Revenue: <http://www.inlandrevenue.gov.uk/rates/corp.htm> ,10.7.2002

Kari Seppo – Kröger Outi – With Hanna (2002): Saksan verouudistus 2001. VATT-keskustelualoitteita 271.

Kiefer Donald – Carroll Robert – Holtzblatt Janet – Lerman Allen – McCubbin Janet – Richardson David – Tempalski Jerry (2002): The Economic Growth and Tax Relief Reconciliation Act of 2001: Overview and Assessment of Effects on Taxpayers. National Tax Journal Vol. LV, No.1, March 2002.

KPMG: United States. The Economic Growth and Tax Relief Reconciliation Act of 2001 (EGTRRA).

<http://www.us.kpmg.com/microsite/taxnewsflash/2001/TaxBook/home.html>
27.6.2002.

KPMG (2002): Corporate Tax Rates Survey – January 2002.

Kröger Outi (2003): Verouudistusten uusi aalto. Teoksessa Verokilpailu ja Suomen verojärjestelmä (2003), toim. Reino Hjerppe – Seppo Kari – Jaakko Kiander – Panu Poutvaara. Helsinki.

Kröger Outi (2003a): Tuloverotuksen kansainvälinen vertailu. Teoksessa Verokilpailu ja Suomen verojärjestelmä (2003), toim. Reino Hjerppe – Seppo Kari – Jaakko Kiander – Panu Poutvaara. Helsinki.

Kröger Outi (2003): Saksan verouudistus 2001. Teoksessa Verokilpailu ja Suomen verojärjestelmä (2003), toim. Reino Hjerppe – Seppo Kari – Jaakko Kiander – Panu Poutvaara. Helsinki.

Ministère de L'Économie des Finances et de L'Industrie: The French Multiannual Tax Reduction and Tax Reform Plan 2001-2003.

<http://francetresor.gouv.fr/oat/us/planbaisseimpot.html>, 1.7.2002.

Myhrman Rolf – Kröger Outi – Rauhanen Timo – Junka Teuvo – Kari Seppo – Koskenkylä Heikki (1995): Yritysverouudistus – kilpailuetuko. VATT-julkaisuja 17.

Myrsky Matti (1988): Osakeyhtiön ja sen osakkeenomistajan kahdenkertaisesta verotuksesta, Helsinki.

OECD (2000): OECD Economic Surveys Italy, May 2000.

OECD (2002): OECD Economic Surveys Italy, Volume 2002/4 – February.

PricewaterhouseCoopers, a: Belgian tax Reform web site.

<http://www.taxreform.be> , 27.6.2002.

PricewaterhouseCoopers, b: Tax Reform at Last! – Corporate Tax/Stock Options.

<http://www.pwcglobal.com>, 1.7.2002.

- PricewaterhouseCoopers, c: UK tax datacard 2002/2003 – 2002 Budget edition.
<http://www.budget2002.com>, 4.7.2002.
- PricewaterhouseCoopers (2002): UK Finance Minister Gordon Brown delivers 2002 Budget speech; long anticipated reforms to UK taxation regime to be enacted. Newsletter: European Tax Groups, April 25, 2002.
- PricewaterhouseCoopers (2002 d): Tax Reform 2002, Luxemburg. Newsletter: European Tax Groups, March 4, 2002.
- Schreiber Ulrich (2000): German Tax Reform – An International Perspective. FinanzArchiv. Vol. 57.
- Suomen Pörssisäätiö ja Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliitto (2002): Osakesäästämisen verotus EU-maissa 2002.
- Talousneuvosto (2002), Verotus kansainvälisessä toimintaympäristössä. Työryhmäraportti. Valtioneuvoston kanslian julkaisusarja 2002/5.
- Taferner Anja (1999): Austria, Tax Reform 2000, European Taxation VOL. 39 NO. 9, September 1999.
- Valtiovarainministeriö (2002): Kilpailukykyiseen verotukseen. Työryhmämuistioita 12/2002.
- di Wiesenhoff Vittorio Salvadori (2002): Italy's Push for a Comprehensive Holding Company Regime. Tax Notes International, 4 February 2002.

VATT-KESKUSTELUALOITTEITA / DISCUSSION PAPERS ISSN 0788-5016
- SARJASSA ILMESTYNEITÄ

246. Parkkinen Pekka: Terveysthuolto- ja sosiaalipalvelumenot vuoteen 2030. Helsinki 2001.
247. Riihelä Marja – Sullström Risto – Tuomala Matti: What Lies Behind the Unprecedented Increase in Income Inequality in Finland During the 1990's. Helsinki 2001.
248. Kangasharju Aki – Pekkala Sari: Regional Economic Repercussions of an Economic Crisis: A Sectoral Analysis. Helsinki 2001.
249. Kiander Jaakko – Luoma Kalevi – Lönnqvist Henrik: Julkisten menojen rakenne ja kehitys: Suomi kansainvälisessä vertailussa. Helsinki 2001.
250. Kilponen Juha – Sinko Pekka: Taxation and the Degree of Centralisation in a Trade Union Model with Endogenous Labour Supply. Helsinki 2001.
251. Vaittinen Risto: WTO:n kauppaneuvottelujen merkitys EU:n maataloudelle. Helsinki 2001.
252. Bjerstedt Katja: Työssä jaksamisesta ja työmarkkinoiden muutoksesta. Helsinki 2001.
253. Sinko Pekka: Unemployment Insurance with Limited Duration and Variable Replacement Ratio – Effects on Optimal Search. Helsinki 2001.
254. Rauhanen Timo: Arvonlisäverotus EU:n jäsenmaissa – voiko vientiä verottaa? Helsinki 2001.
255. Korkeamäki Ossi: Työttömyysriskiin vaikuttavat yksilö- ja yritysکوhtaiset tekijät Suomessa 1990-1996. Helsinki 2001.
256. Kyyrä Tomi: Estimating Equilibrium Search Models from Finnish Data. Helsinki 2001.
257. Moisio Antti: On Local Government Spending and Taxation Behaviour – effect of population size and economic condition. Helsinki 2001.
258. Kari Seppo – Ylä-Liedenpohja Jouko: Klassillinen osakeyhtiövero kansainvälisen veroharmonisoinnin muotona. Helsinki 2001.
259. Kiander Jaakko – Vaittinen Risto: EU:n itälaajenemisen vaikutuksista: laskelmia tasapainomallilla. Helsinki 2001.
260. Hakola Tuulia – Uusitalo Roope: Let's Make a Deal – the Impact of Social Security Provisions and Firm Liabilities on Early Retirement. Helsinki 2001.
261. Hjerppe Reino – Kari Seppo – Lönnqvist Henrik (toim.): Verokilpailu ja verotuksen kehittämistarpeet. Helsinki 2001.
262. Hakola Tuulia – Lindeboom Maarten: Retirement Round-about: Early Exit Channels and Disability Applications. Helsinki 2001.
263. Kilponen Juha – Romppanen Antti: Julkinen talous ja väestön ikääntyminen pitkällä aikavälillä – katsaus kirjallisuuteen ja simulointeja sukupolvimallilla. Helsinki 2001.
264. Riihelä Marja – Sullström Risto – Tuomala Matti: On Economic Poverty in Finland in the 1990s. Helsinki 2001.

265. Parkkinen Pekka: Suomen ja muiden unionimaiden väestön ikärakenne vuoteen 2050. Helsinki 2002.
266. Kari Seppo – Ylä-Liedenpohja Jouko: Classical Corporation Tax as a Global Means of Tax Harmonization. Helsinki 2002.
267. Kallioinen Johanna: Pyöräilyn institutionaalinen asema liikennesuunnittelussa. Helsinki 2002.
268. Kangasharju Aki and Venetoklis Takis: Business Subsidies and Employment of Firms: Overall Evaluation and Regional Extensions. Helsinki 2002.
269. Moisio Antti: Determinants of Expenditure Variation in Finnish Municipalities. Helsinki 2002.
270. Riihelä Marja – Sullström Risto: Käytettävissä olevien tulojen liikkuvuus vuosina 1990-1999. Helsinki 2002.
271. Kari Seppo – Kröger Outi – With Hanna: Saksan verouudistus 2001. Helsinki 2002.
272. Kari Seppo: Norjan ja Suomen tuloverojärjestelmän vertailua. Helsinki 2002.
273. Sinko Pekka: Labour Tax Reforms and Labour Demand in Finland 1997-2001. Helsinki 2002.
274. Pekkala Sari – Kangasharju Aki: Adjustment to Regional Labour Market Shocks. Helsinki 2002.
275. Poutvaara Panu: Gerontocracy Revisited: Unilateral Transfer to the Young May Benefit the Middle-aged. Helsinki 2002.
276. Uusitalo Roope: Tulospalkkaus ja tuottavuus. Helsinki 2002.
277. Kemppi Heikki – Lehtilä Antti: Hiilidioksidiveron taloudelliset vaikutukset. Helsinki 2002.
278. Rauhanen Timo: Liikevaihtoraja arvonlisäverotuksessa – Pienyrityksen kasvun este? Helsinki 2002.
279. Berghäll Elina – Kilponen Juha – Santavirta Torsten: Näkökulmia suomalaiseen tiede-, teknologia- ja innovaatiopolitiikkaan – KNOGG-työpajaseminaarin yhteenveto. Helsinki 2002.
280. Laine Veli: Evaluating Tax and Benefit Reforms in 1996 – 2001. Helsinki 2002.
281. Pekkala Sari – Tervo Hannu: Unemployment and Migration: Does Moving Help? Helsinki 2002.
282. Honkatukia Juha – Joutsenvirta Esa – Kemppi Heikki – Perrels Adriaan: EU:n laajuisen päästökaupan toteuttamisvaihtoehdot ja vaikutukset Suomen kannalta. Helsinki 2002.
283. Kotakorpi Kaisa: Access Pricing and Competition in Telecommunications. Helsinki 2002.
284. Hämäläinen Kari – Böckerman Petri: Regional Labour Market Dynamics, Housing and Migration. Helsinki 2002.
285. Sinko Pekka: Labour Taxation, Tax Progression and Job Matching – Comparing Alternative Models of Wage Setting. Helsinki 2002.

286. Tuomala Juha: Työttömyyden alueellisen rakenteen kehitys 1990-luvulla. Helsinki 2002.
287. Berghäll Elina: Virosta ja Ahvenanmaan itsehallintoalueelta Suomeen kohdistuvat verokilpailupaineet. Helsinki 2002.
288. Korkeamäki Ossi – Kyyrä Tomi: The Gender Wage Gap and Sex Segregation in Finland. Helsinki 2002.
289. Kilponen Juha – Santavirta Torsten: Taloudellinen kasvu, innovaatiot ja kilpailu – katsaus kirjallisuuteen ja politiikkasuosituksiin. Helsinki 2002.
290. Siivonen Erkki – Huikuri Satu (Edited): Workshop on Studies for Northern Dimension Kalastajatorppa 30 – 31 May, 2002. Helsinki 2002.
291. Pohjola Johanna – Kerkelä Leena – Mäkipää Raisa: Who Gains from Credited Forest Carbon Sinks: Finland and Other Annex I Countries in Comparison. Helsinki 2002.
292. Montén Seppo – Tuomala Juha: Alueellinen työttömyys ja pitkäaikaistyöttömyys 1990-luvulla. Helsinki 2003.
293. Lyytikäinen Teemu: Pienituloisuuden dynamiikka Suomessa. Helsinki 2003.
294. Aulin-Ahmavaara Pirkko – Jalava Jukka: Pääomapanos ja sen tuottavuus Suomessa vuosina 1975-2001. Helsinki 2003.
295. Vaittinen Risto: Maatalouskaupan vapauttaminen – kansainväliset vaikutukset ja merkitys EU:lle. Helsinki 2003.
296. Haataja Anita: Suomalaiset mikrosimulointimallit päätöksenteon valmistelussa ja tutkimuksessa. Helsinki 2003.
297. Kangasharju Aki – Korpinen Liisa – Parkkinen Pekka: Suomessa asuvat ulkomaalaiset: Esiselvitys. Helsinki 2003.
298. Hietala Harri – Lyytikäinen Teemu: Työn, pääoman ja kulutuksen verorasituksen mittaaminen. Helsinki 2003.
299. Räisänen Heikki: Rekrytointiongelmien ja työvoimapotentialin lääkärien, lastentarhanopettajien, farmaseuttien ja proviisorien ammateissa. Helsinki 2003.